

G2/20138
del. 29/1/54

G1/51612 29.

ZEER GEHEIM

EXPL NO 9

G 3 / 57612

PERIODIEK INLICHTINGEN RAPPORT G2. H.K.G.S.

NO 2/54

VAN DIT RAPPORT BESTAAN 26 EXEMPLAREN
MET EIK 51 GENUMMERDE BLADZIJDEN EN
— BULAGEN

VERMENIGVULDING OF VERDERE VERSPREIDING
VAN DEZE BERICHTEN MAG ALLEEN MET
TOESTEMMING VAN HFD G2. GESCHIEDEN

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

VERZENDLIJST.

Ex nr 1 Chef Generale Staf
" " 2 1ste Sous-Chef Generale Staf
" " 3 2de Sous-Chef Generale Staf
" " 4 Chef Kabinet M. v. O.
" " 5 Commandant I Leger Korps
" " 6 Nederlands Territoriale Bevelhebber
" " 7 Basiscommandant
" " 8 Hoofd Sectie G-1
" " 9 Hoofd Sectie G-3
" " 10 Hoofd Sectie G-4
" " 11 t/m 26 Sectie G-2

Voor wat betreft de kennisname en distributie van de in deze Perintrep voorkomende inlichtingen, moge in herinnering worden gebracht schrijven C.G.S. d.d. 6 Mei 1953, nr G-2/10112 Z.G., waarbij het volgende bepaald is m.b.t. de geclassificeerde gegevens:
ZEER GEHEIM mag niet verder worden gedistribueerd.
GEHEIM dient niet verder te komen dan de Divisiecommandanten.
CONFIDENTIEEL en DIENSTGEHEIM kan desgewenst verwerkt worden in de periodieke berichtgeving aan regimenten, respectievelijk bataljons, enz.

ZEER GEHEIM

Het politieke gedeelte van dit rapport
is getoetst aan de mening van het Minis-
terie van Buitenlandse Zaken.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
I. SAMENVATTEND OVERIICHT EN BEOORDELING v.d. TOESTAND	1 - 9
1. Algemeen	1
2. Het Sovjet Blok	1 - 4
3. AZIË	4 - 6
4. Het Midden Oosten	6
5. EUROPA en N. AFRIKA	6 - 7
6. MIDDEN AMERIKA	7
7. Contra inlichtingen	7
8. Beoordeling van de toestand	7 - 8
II. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN HET SOVJET BLOK	9 - 22
1. SOVJET UNIE - Buitenlandse politiek	9 - 11
2. SOVJET UNIE - Binnenlandse politiek	11 - 15
3. Satellietlanden	15 - 16
4. Inwendige veiligheid	16 - 17
5. Wetenschappelijk	17 - 18
6. Militaire- en Paramilitaire gegevens	18 - 22
III. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN DE OVERIGE LANDEN	22 - 39
A. VERRE OOSTEN	22 - 32
1. INDO-CHINA	22 - 25
2. INDONESIË	25 - 27
3. JAPAN	27
4. COLOMBO Conferentie	27 - 28
5. Ontwikkeling van de betrekking tussen CHINA, INDIA en TIBET	28 - 29
6. BIRMA	29 - 30
7. THAILAND	30
8. PAKISTAN	30 - 32
B. MIDDEN OOSTEN	32
C. OVERIGE LANDEN	32 - 39
1. MIDDEN AMERIKA	32 - 34
2. ENGELAND en de E.D.G.	34
3. Bezoek van ATTLEE aan CHINA	35 - 36
4. Het Balkan pact en de NATO	36 - 37
5. NOORD AFRIKA	37 - 39
IV. MILITAIR-ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN	39 - 46
V. CONTRA-INLICHTINGEN	46 - 51
A. Burgerlijke veiligheid	46 - 50
B. Activiteit gericht tegen de militaire organisa- tie	50 - 51

Verslagperiode 1 April - 30 Juni 1954.

I. SAMENVATTEND OVERZICHT EN B V T.

GEHEIM. 1. Algemeen

Deze verslagperiode heeft het Westen niet veel goeds gebracht. De politieke eenheid van de Westelijke mogendheden werd zwaar op proef gesteld en er kwamen verschillende diepgaande verschillen in de houding t.o.v. het Sovjet blok aan het licht, vooral tijdens de Conferentie van GENEVE. De communistische staatslieden wisten een en ander zeer eendrachtig en consequent uit te buiten.

Het thans in Z.O. Azië voortschrijdende communisme kon nog geen halt worden toegeroepen; het tegengestelde is eerder waar.

In INDO-CHINA is een zeer ernstige militaire toestand ontstaan, die verstrekkende gevolgen kan hebben. Ook in andere gebieden in Z. AZIE en het Midden-Oosten is de toestand verre van rooskleurig.

2. HET SOVJET BLOK

a. Politiek:

(1) In de doelstellingen van de buitenlandse politiek van de S.U. kwam geen wezenlijke verandering; wel kon men een grotere zelfverzekerdheid van de Sovjet diplomatie opmerken. Enerzijds werden de Westelijke meningsverschillen goed benut, anderzijds maakten de verzoenende gebaren van de periode na STALIN's dood geleidelijk plaats voor een waarschuwend toon en voor een heropleving van Anti-Amerikanisme.

Ook de binnenlandse politiek kenmerkte zich door uitingen van zelfverzekerdheid; het beginsel van collectief leiderschap werd ongewijzigd en met kracht gepropageerd. Er was herhaaldelijk sprake van een groeiende machtspositie van KRUSCHCHEV en een komende strijd om de macht tussen hem en MALENKOV. Andere waarnemers zijn daarentegen van mening dat o.a. de zelfbewuste houding van beide figuren wijst op volledige eensgezindheid. De inwendige veiligheid in de S.U. onderging de invloed van het overlopen van een aantal functionarissen van de Sovjet inlichtingendiensten naar het Westelijke kamp. Een en ander kan wijzen op reeds lang verwachte zuiveringen van de MVD c.a.; in ieder geval vonden deze zuiveringen in verslagperiode plaats.

GEHEIM

Voorts werd bericht ontvangen van de oprichting van een "Staats commissie voor Staatsveiligheid", die onder leiding van de MALENKOV-aanhanger SEROV min of meer dezelfde positie zou innemen als vroeger het MGB onder STALIN en BERIA.

Voor het Westen is het van belang er mee rekening te houden dat de Sovjet-"desinformatie" organen ongetwijfeld zullen pogen door het lanceren van valse en halfware informaties de waarde van de gegevens van overgelopen lieden aan te tasten.

(2) In de verslagperiode werd de ontwikkeling van de toestand in de Satellietlanden gekenmerkt door het beëindigen van de aarzeling tot doorvoering van de nieuwe economische politiek (N.E.P.)

O.Duitsland werd als zelfstandige staat erkend en zodoende een gelijke status als de andere satellieten toegekend.

De satellieten in de BALKAN gingen voort met het verbeteren van hun betrekkingen met YUGOSLAVIE, GRIEKENLAND en TURKYE.

b. Wetenschap:

De bestudering van exacte en technische wetenschappen mocht zich in de S.U. verheugen in bijzondere belangstelling. De technisch wetenschappelijke vorderingen van het Westen worden grondig en systematisch geobserveerd, geregistreerd en bestudeerd.

c. Militair economisch

(1) De koers van de N.E.P. is naar het zich laat aanzien definitief bepaald.

In de verslagperiode deed men in het Sovjet blok stappen om het gemis aan eenheid van handelen voor zover deze voortvloede uit de invoering van de N.E.P., uit de weg te ruimen; in dit verband kwam de coördinatie van de diverse vijfjaren-plannen van de S.U. en satellietlanden ter sprake. Het is mogelijk dat een en ander gepaard ging met de voorbereiding van een algehele economische integratie van de landen van het Sovjet blok na 1955. Er bestonden voorts aanwijzingen voor een verschuiving naar hoger niveau respectievelijk rationalisatie van de door de S.U. op de satellieten uitgeoefende economische controle.

ZEER GEHEIM

- 3 -

GEHEIM

Het is thans aan minder twijfel onderhevig, dat men in de Sovjet Unie de verhoging van de levensstandaard ingevolge de N.E.P. denkt te bereiken door grotere productie en productiviteit, doch bepaald niet ten koste van de zware (oorlogs) industrie. De concessies van vorig jaar aan de landbouwers hebben het beginsel van uiteindelijke sovjetisatie geenszins aangetast.

In de Satellietlanden was het beeld iets anders; er werden verschillende aanwijzingen verkregen, dat men de ernstige crisis van vorig jaar in deze landen nog geenszins te boven is; de nadruk van de N.E.P. ligt hier voornamelijk op het verbeteren van de levensstandaard (tevredenheid van de arbeidende bevolking; speciaal HONGARIJE, ROEMENIE en Tsjecho-Slowakije). Het voorgaande houdt echter niet in, dat de productie van militaire middelen in deze landen wordt vertraagd, het tegendeel is eerder waar.

(2) In verslagperiode werden de begrotingen van de Sovjet Unie en Satellieten gepubliceerd; het cijfermateriaal is nog vager dan voorheen en maakt derhalve conclusies ten aanzien van de militaire uitgaven van de Sovjet Unie en Satellieten moeilijker dan ooit. De zichtbare defensie-uitgaven van de Sovjet Unie zijn dit jaar met ongeveer 18%, aanmerkelijk lager dan de + 21% in 1953; de Satellietlanden bevoeren niet meer dan + 10% voor militaire doeleinden te besteden. De niet nader gespecificeerde uitgaven op ander gebied zijn echter onverklaarbaar en onevenredig gestegen.

(3) In verslagperiode kwamen verscheidene inlichtingen binnen over een zeer intensieve exploratie naar uranium en het in exploitatie nemen van tal van nieuwe U-mijnen.

(4) Ten aanzien van het stimuleren van de O.W.-handel zij tenslotte vermeld, dat de Sovjet Unie opnieuw grote hoeveelheden goud en zilver op de W.Europese markten aanbod, en dat de op het Westen gerichte communistische propaganda voor de voordelen van de O.W. handel onverminderd werd voortgezet.

d. Militair:

(1) Het tijdschema, de opzet en het verloop van de zomermanoeuvres van de Sovjet-eenheden in Oost Duitsland was tot dusverre praktisch gelijk aan die van de vorige jaren. Afwijkingen waren:

ZEER GEHEIM

- 4 -

ZEER GEHEIM

- 4 -

GEHEIM

- (a) het programma begon + 2 weken later;
 - (b) bij de oefeningen werd bijzondere aandacht besteed aan de tactische gevolgen van het gebruik van A-wapenen (ook in OOSTERRIJK was dit het geval);
 - (c) in de omgeving van BERLIJN werden twee divisies in reserve gehouden (wellicht in verband met de vrees voor herhaling van de ongeregelheden van Juni 1953);
- (2) In de verslagperiode kwam tot uiting, dat men ten aanzien van de strijdkrachten van de Satellietlanden de nadruk legt op:
- het opvoeren van de kwaliteit
 - het versnellen van de "Sovjetisatie" (vooral in TSJECHO SLOWAKIJE en OOST DUITSLAND)
 - het optreden in groter verband, in het bijzonder door het formeren van legerkorps en legertroepen.

3. AZIE:

a. Algemeen:

In de verslagperiode leidden verschillende, direct of indirect met elkander samenhangende gebeurtenissen tot een ernstige verzwakking van de weerstand tegen de voortschrijdende communistische greep op dit werelddeel met zijn zeer hoog percentage van de wereldbevolking en van de wereldproductie van strategische grondstoffen. De Westerse "Grote Drie" demonstreerden tegenover het eensgezinde optreden van de communistische mogendheden diepgaande verschillen van inzicht inzake de tegen de laatste te nemen maatregelen en ten aanzien van het tijdstip voor de bundeling van hun krachten. Een belangrijk verschilpunt tussen de Europese mogendheden en de Verenigde Staten bleek nog steeds te zijn de mate van zelfstandigheid en initiatief, die men hierbij aan Aziatische volkeren wenste toe te kennen.

- 5 -

ZEER GEHEIM

GEHEIM

b. INDO-CHINA

De debacle van DIEN BIEN PHU heeft in dit gebied een zeer ernstige militaire constellatie te weeg gebracht.

Prijsgave van uitermate belangrijke gebieden aan de communisten is een reële mogelijkheid geworden. De Fransen werden geconfronteerd met de noodzaak dienstplichtigen naar dit overzeese rijksgedeel uit te zenden.

De beslissing in dit opzicht bleef echter nog uit.

c. INDONESIë

De ontwikkeling van de toestand in dit gebied was in politiek en economisch opzicht zeer zorgelijk. De invloed van het communisme neemt eerder toe dan af.

De huidige Indonesische Regering bevordert e.e.a. in hoge mate door haar besluiteloosheid en zelfs sympathieën voor het communisme; zij poogt nog steeds de aandacht van interne moeilijkheden af te leiden door het stimuleren van anti-Nederlandse agitatie.

Ook in de V.S. begint men te begrijpen dat er met dit politieke troetelkind iets verkeerd gaat.

d. JAPAN

Door de ondertekening in April j.l. van een verdedigingsverdrag met de V.S. beschikt dit land officieel weer over strijdkrachten. In Maart 1955 zullen deze een sterkte van \pm 160.000 man hebben bereikt, voorzien van moderne uitrusting.

De tijd zal moeten leren of dit een aanwinst is of niet.

e. INDIA

PANDIT NEHRU volhardde in zijn pogingen om de leider van Z.O.AZIë te spelen.

Hij bleef toenadering tot Comm. China zoeken onder gelijktijdige veroordeling van het "kolonialisme" v/h Westen.

Geruchten betreffende zijn frontverandering na de conferentie van COLOMBO vonden geen bevestiging.

f. BIRMA

ken De Regering van dit land wantrouwt vooralsnog de toenaderingspogingen van Comm. China en gaf blijf van voorkeur voor betere relaties met het Westen.

ZEER GEHEIM

g. THAILAND

GEHEIM

Voelde zich direct bedreigd door de ontwikkelingen in het naastliggende INDO-CHINA en bracht dit voor de Veiligheidsraad.

De samenging van dit V.N. orgaan werd echter door een veto van Sovjet RUSLAND te niet gedaan.

De militaire missie van de V.S. in dit land is sterk uitgebreid.

h. PAKISTAN

Beleefde een critieke periode als gevolg van bloedige ongeregeldeheden in O. PAKISTAN (BENGALEN). De orde is voorshands hersteld.

De Amerikaanse militaire hulp aan PAKISTAN als gevolg van het TURKS-PAKISTAANSE verdrag bedraagt het komende jaar ± \$ 27 miljoen.

4. HET MIDDEN OOSTEN

De verwarde toestand door onderlinge onenigheid duurde voort.

Tal van incidenten bij de grens van ISRAËL deden nieuwe spanningen ontstaan.

De mogelijke aansluiting van enige Arabische landen bij het TURKS-PAKISTAANSE pact vertoonde geen nieuwe ontwikkelingen. Met dat al blijft het Midden-Oosten een ontbrekende schakel in de verdedigingsketen rond het Sovjet-blok.

5. EUROPA en N-AFRIKA

a. GROOT BRITANNIË

Zocht naar een uitweg uit de impasse ontstaan door het steeds verder opschorten van de E.D.G.

Een belangrijk deel van de Labour-oppositie heeft zich echter duidelijk uitgesproken tegen herbewapening van W. DUITSLAND en wenste eerst een gesprek met de S.U.

ATLEE en enige andere labourites kondigden een bezoek aan Communistisch CHINA aan, tot grote ergernis van de Amerikanen.

b. BALKAN

Een militaire overeenkomst voortvloeiende uit het Balkan-pact is in zicht.

Men zoekt thans naar een zowel voor Joego-Slavië als voor Italië aanvaardbare modus voor inschakeling van de strijdkrachten van Joego-Slavië in de NAVO-verdediging.

De nog niet opgeloste TRIEST-kwestie maakte zulks echter zeer moeilijk

ZEER GEHEIM

GEHEIM c. N.-AFRIKA

Het gist hier in de tot FRANKRIJK behorende gebieden. De Amerikanen, die hier belangrijke luchtbases inrichtten, maken zich grote zorgen over de mogelijke houding van FRANKRIJK in geval van opstanden in dit gebied.

6. MIDDEEN AMERIKA

De spanningen in dit gebied o.a. als gevolg van de toestand in GUATEMALA culmineerden in een korte burgeroorlog en het verdrijven van het communistisch gezinde regiem van dit land tot grote genoegdoening van de V.S.

7. CONTRA-INLICHTINGEN

De C.P.N. heeft thans in analogie met de Franse C.P. als eerste en voornaamste doel van de partijpolitiek gesteld: "herstel van de nationale zelfstandigheid".

Hiermee wordt bedoeld: agitatie tegen West-Duitse en Amerikaanse economische overheersing.

Het vredesoffensief, gericht tegen de E.D.G. en voor nationale zelfstandigheid, vertoonde geen nieuwe aspecten.

Ook de propaganda van het Communistische Wereld Vakverbond stond in het teken van de strijd tegen de E.D.G. en vóór een collectief Europees veiligheidsverdrag.

De enige direct tegen het militaire apparaat gerichte agitatie kwam van de zijde van de O.C.V. (Onafhankelijke Contactcommissie voor Vredeswerk), en bestond uit een pamfletten-actie n.a.v. de parade te Rotterdam op 30 April.

De rede van Paul de Groot tenslotte, als antwoord op de tweede defensie-nota, bevatte een aantal punten waarop de actie van de communisten tegen het militaire apparaat in de toekomst gebaseerd zal zijn.

Hij noemde o.a. verlaging van de defensielasten en verkorting van de dienstdtijd.

8. BEOORDELING VAN DE TOESTAND.

a. Als men de voorgaande "Tour du monde" nog eens naleest, zal het opvallen, dat de gereleveerde zelfverzekerdheid van de Sovjet-leiders **niet** ongegrond is.

De communistische landen zijn druk bezig een daadwerkelijk blok te vormen; hun diplomaten hebben nog steeds het initiatief en zijn eensgezind; er wordt gewerkt aan economische integratie.

ZEER GEHEIM

GEHEIM

Hun politieke, economische, psychologische, subversieve en militaire middelen worden als één samenhangend geheel gebruikt.

De Westelijke mogendheden verliezen daarentegen nog steeds terrein en demonstreren soms toenemende onenigheid.

- b. In Z. en Z.O. AZIË dreigt het grote gevaar dat de recente militaire successen van de communisten een aantal toch reeds labiele Aziatische landen ertoe brengt zich meer dan ooit van het Westen af te keren; het is nu eenmaal een eigenschap van vele van deze volkeren zich tijdig te scharen aan de zijde van de sterkste macht.

Pogingen van de V.S. en andere mogendheden met belangen in dit gebied om tegenover het opdringende communisme een gemeenschappelijke verdediging te stellen zullen dan nog meer als "kolonialisme" worden uitgekreten. De toestand in INDONESIË verdient grote aandacht.

- c. In het Westen zal de neiging toenemen om met de S.U. tot een politiek gesprek te komen en om handel te drijven met de Sovjet-landen. Dit kan aanleiding geven tot nieuwe wrijvingen met de V.S.

- d. Er moge tenslotte nogmaals aan herinnerd worden dat de Sovjets hun middelen zullen gebruiken, ten-

/al

einde

- een wig te drijven in de Westerse eenheid.
- de totstandkoming van de W. Duitse herbewapening (E.D.G.) te verhinderen.
- NAVO op losse schroeven te zetten.

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 9 -

II VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN HET SOVJET-BLOK

GEHEIM

1. Sovjet Unie, Buitenlandse politiek.

1.1 Gedurende verslagperiode was de belangrijkste facet van de buitenlandse politiek de Conferentie van GENEVE. Terwijl de SOVJET UNIE bij de Conferentie in BERLIJN ook haar blik op het Oosten gericht had, en als één der te realiseren doelen een erkenning - althans de facto - van Communistisch CHINA als Grote Mogendheid voor ogen stond (zie PIR 1/54, II-1.6 ad b.), heeft de SOVJET UNIE bij de Conferentie in GENEVE haar reeds lang onderkende doelstellingen m.b.t. het Westen verder trachten te verwezenlijken.

1.2 Aangezien de SOVJET UNIE, noch in de KOREAANSE kwestie, noch in het conflict in INDO-CHINA direct partij was, - in tegenstelling tot de Westelijke Grote Drie - bezat zij een, voor Sovjet begrippen, ideale onderhandelingspositie, welke haar veroorloofde in de eerste plaats politieke doelmerken te kunnen nastreven.

Door bovendien vóór de Conferentie aan OOST-DUIETSLAND "zelfstandigheid" te verlenen, kon zij zich beroepen op een - door géén der Westelijken erkende - Oostduitse regering, indien op de uitvoering van de oude verplichtingen gewezen mocht worden, en zich zodoende verschansen achter het geliefde bolwerk van formalisme.

1.3. Gezien deze gunstige positie, wilde de SOVJET UNIE vermoedelijk geen kans lopen dat de Conferentie reeds vóór de aanvang zou mislukken. De eis dat CHINA - ondanks de in BERLIJN gemaakte afspraak - als één der Grote Vijf beschouwd diende te worden, werd dan ook spoedig opgegeven ten gunste van een Brits compromis.

1.4 De buitenlandse politiek van de SOVJET UNIE wordt waarschijnlijk het beste gediend door het conflict in INDO-CHINA zo lang mogelijk gaande te houden en zo hoog mogelijk op te voeren, zonder evenwel een derde wereldoorlog te riskeren.

a. Gebleken is immers dat de Communistische dreiging in Z.O. Azië, gecombineerd met een aantrekkelijk voorgestelde Oost-West handel, een wig vormt, welke tussen de VERENIGDE STATEN enerzijds en het VERENIGD KONINKRIJK en FRANKRIJK

- anderzijds -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 10 -

GEHEIM

- anderzijds, gedreven zou kunnen worden.
(zie doelstelling onder I-7-d.)
- b. Zolang FRANKRIJK militair gebonden is in INDO-CHINA, zal het er weinig voor voelen de E.D.G. te ratificeren om zodoende een herbewapend DUITSLAND als buurman te krijgen.
(zie doelstelling onder I-7-d.)
- c. Door het conflict in Z.O.AZIE wordt de levering van oorlogsmaterieel aan de NAVO-landen vertraagd. De KOREAANSE oorlog heeft reeds tot een geschatte vertraging van 1 jaar geleid. Om deze redenen zou de SOVJET UNIE misschien wel gaarne een Amerikaanse interventie zien.
(zie doelstelling onder I-7-d.)
- d. Aangenomen mag worden, dat zich in verslagperiode geen wijzigingen hebben voorgedaan, welke de SOVIET UNIE zouden nopen een oorlog uit te lokken.

1.5 In hoeverre de SOVJET UNIE bij het voorgaande rekening moet houden met belangen en eisen van Communistisch CHINA en de VIET MINH is niet gemakkelijk te bepalen.

Sommige berichten spraken van meningsverschillen tussen MOLOTOV en TSJOE-EN-LAI te GENEVE; aangenomen mag worden dat deze niet ernstig zullen zijn, gezien beide bondgenoten te zeer elkaanders steun behoeven om zich een twist te kunnen veroorloven.

Ook bestaat de mogelijkheid, dat hier bewuste misleiding van het Westen plaats vond.

In ieder geval heeft de mening post gevat, dat MOLOTOV de Chinese politiek t.o.v. INDO-CHINA in meer gematigde banen heeft kunnen leiden, hetgeen de Sovjet invloed in FRANKRIJK ten goede kan komen.
(E.D.G.!)

Aangezien CHINA en de VIET MINH nog grotendeels afhankelijk zijn van de SOVJET-UNIE voor wat betreft de levering van oorlogsmaterieel, ligt het voor de hand, dat deze beide landen ernstig rekening moeten houden met Russische verlangens.

1.6 Een groot deel van het vorenbedoeld oorlogsmaterieel is ook afkomstig van de Tsjechische SKODA-fabrieken, zoals bleek uit de buit, welke in Juli 1953 bij LANGSON in Franse handen viel. Ook het door de VIET MINH gebruikte papiergeld is in Tsjecho Slowakije gedrukt.

Verder is een Sovjet Advies Commissie toegevoegd aan de Chinees-Viet Minh Alliantie. Maar de grootste invloed van de SOVJET UNIE in Z.O.AZIE gaat wel uit van de ideologische inspiratie waarmede MOSKOU alle opstandige bewegingen weet te door-
dringen.

- 1.7 -

ZEER GEHEIM

GEHEIM

- 1.7 Het Sovjet voorstel om tot de NAVO toe te treden, moet als een tactische manoeuvre aan de vooravond van de Conferentie te GENEVE beschouwd worden, met het doel meningsverschillen in de Westelijke gelederen uit te lokken en tevens de Franse afkeer m.b.t. de E.D.G. te stimuleren.
- 1.8 Gedurende verslagperiode bewoog de anti-Amerikaanse propaganda zich weer in stijgende lijn. Vermoedelijk ziet de SOVJET UNIE in de VERENIGDE STATEN haar gevaarlijkste tegenstander, aangezien deze de vredesmanoeuvres en gunstige handelsaanbiedingen van de Sovjets onderkent als de tactische middelen om haar uiteindelijke doel te bereiken. Bovendien is het duidelijk dat de VERENIGDE STATEN alle invloed aanwenden om Westerse eensgezindheid te verzekeren.
- 1.9 Ook is in de buitenlandse politiek een grotere zelfverzekerdheid merkbaar. De verzoeningsgezinde geluiden, welke na STALIN's dood gehoord werden, hebben plaats gemaakt voor een waarschuwend toon.
- In de redevoeringen, welke MALENKOV en KHRUSHCHEV hielden voor resp., de Raad van Nationaliteiten en de Raad van de Unie tijdens de bijeenkomst van de Opperste Sovjet, werden eventuele aanvullers gewaarschuwd de SOVJET UNIE niet te onderschatten.
 - Ook in de redevoering welke de Vice-Minister van Defensie en Commandant van de Landmacht, Maarschalk v.d. S.U. ZHUKOV hield op 9 Mei ter gelegenheid van de 9e Herdenking van Duitslands val, wordt het Westen ervoor gewaarschuwd "met vuur te spelen".
 - Van de redevoering welke KHRUSHCHEV op het Partij Congres van de Tsjechische Communistische Partij in FRAAG hield, zijn twee versies bekend. Een gedeelte van zijn redevoering was blijkbaar in te dreigende bewoordingen gesteld en werd in een gewijzigde, minder heftige vorm gepubliceerd. Maar ook in deze verzachte versie, wordt over de "vijanden" van de SOVJET UNIE gesproken en krijgt het Westen te horen dat een oorlog een "reep" voor de kapitalistische wereld zou betekenen. Vermoedelijk is e.e.a. ook een uitvloeisel van de Communistische politiek van afwisselend vriendelijke en dreigende gebaren, door de Amerikanen als "the stick and carrot policy" aangeduid.
2. Sovjet Unie, Binnenlandse politiek.
- 2.1 Nog steeds wordt het beginsel van het collectieve leiderschap met kracht gepropageerd. Zo zijn Russische kranten vanaf 8 Juni begonnen om de namen

GEHEIM

van de negen topleiders in alfabetische volgorde te vermelden, juist om aan te tonen, dat het niet meer om de persoon gaat.

2.2 De aandacht, welke de laatste tijd aan KHRUSHCHEV besteed wordt, valt dan ook niet, volgens bepaalde waarnemers, met het bovenstaande te rijmen.

Zij merken op dat bij de herdenking van de 60e verjaardag van KHRUSHCHEV:

- a. zijn foto en een in vleeiende bewoordingen gestelde gelukwens op de frontpagina der kranten werd afgedrukt;
- b. in de Russische kranten de tekst werd opgenomen van de gelukwens-telegrammen, welke de Communistische Partijen van een twaalftal landen aan KHRUSHCHEV hadden verzonden;
- c. hem de titel "Held van de Socialistische Arbeid" verleend werd, met de hierbij behorende Orde van Lenin en de gouden medaille van de Hamer en Sikkel. Deze onderscheiding is, voor zover bekend, na de dood van STALIN nog niemand verleend.

2.3 Bedoelde waarnemers zien hierin een opkomende heldenverering, welke haar oorsprong vindt in de snel stijgende invloed van KHRUSHCHEV.

De volgende punten zouden op deze toenemende macht wijzen:

- a. In een aantal redevoeringen heeft KHRUSHCHEV de tekortkomingen in de landbouw opgesomd en critiek uitgeoefend op de Minister van Landbouw BENEDIKTOV.
Gezien de plaatsgevonden hebbende splitsing van de verantwoordelijkheid inzake Staats- en Partij aangelegenheden zou deze bemoeienis van KHRUSHCHEV - tegen de zin van MALENKOV - veelbetekend zijn.
- b. Bij de bijeenkomst van de Opperste Sovjet heeft hij de Raad v.d.Unie toegesproken, terwijl MALENKOV een redevoering voor de van minder belang geachte Raad van Nationaliteiten hield.
In het verleden werd steeds de meest belangrijke redevoering voor beide kamers in verenigde zitting gehouden.
- c. Het orgaan van de vakverenigingen, TRUD, publiceerde de benoeming van KHRUSHCHEV in een leidinggevende functie op het gebied van militaire aangelegenheden.
- d. Een aantal, als aanhangers van KHRUSHCHEV bekend staande personen, zijn in sleutelposities benoemd.

ZEER GEHEIM

- 13 -

GEHEIM

- 2.4 Met de vorenstaande signalering van een mogelijk komende machtsstrijd tussen MALENKOV en KHRUSHCHEV kunnen ook de volgende twee punten - beide van een speculatief karakter - verband houden:
- a. het instellen van een Staatscommissie voor Staatsveiligheid. Deze commissie, welke het na de dood van STALIN ontbonden Ministerie van Staatsveiligheid vervangt, zou door MALENKOV zijn ingesteld als tegenwicht tegen eventuele aspiraties van KHRUSHCHEV. SEROV, die aan het hoofd van deze Commissie staat en een ministeriële rang bekleedt, zou een aanhanger van MALENKOV zijn.
 - b. het koppelen van KHRUSHCHEV's positie aan het al dan niet slagen van het nieuwe, ambitieuze landbouw programma. De overhaaste reis van KHRUSHCHEV naar KAZAKHSTAN, waar grote moeilijkheden gerezen waren, zou er op wijzen dat een mislukking zijn val zou betekenen.
- 2.5 Andere bevoegde waarnemers echter zijn van mening, dat niet van een machtsstrijd gesproken kan worden en dat MALENKOV's positie onaantastbaar is. Opgemerkt wordt dat de sub 2.2 genoemde eerbewijzen in Nov. 1953 ook aan KAGANOVICH ten deel vielen, terwijl er na STALIN's dood geen andere topfunctionarissen waren die voor de titel "Held van de Socialistische Arbeid" in aanmerking kwamen en deze titel nog niet bezaten. (Deze titel wordt n.l. slechts éénmaal verleend.) Omdat het tot de taak der communistische Partij behoort op misstanden te wijzen en **critiek** uit te oefenen, wordt ook het ad 2.3 sub a. gesignaleerde feit als normale gang van zaken gezien.
- 2.6 De zelfverzekerde indruk, welke MALENKOV en KHRUSHCHEV beiden thans maken, zou ook voor de laatst weergegeven opvatting pleiten.

- Deze -

ZEER GEHEIM

GEHEIM

Deze zelfverzekerdheid, reeds bij de buitenlandse politiek genoemd (zie 1.9) drukt ook haar stempel op de binnenlandse politiek en vindt ook haar weerslag in de Satellietlanden.

2.7 Bij de reeds onder 1.9 ad a en 2.3 ad b gereleveerde bijeenkomst van de Opperste Sovjet, werd een nieuw kabinet samengesteld.

Het aantal Ministeries en Staatscommissies, dat na de dood van STALIN een drastische beperking onderging, werd weer aanzienlijk uitgebreid.

Onderstaande tabel geeft hiervan een beeld:

	Kabinet vóór STALIN's dood	Kabinet na STALIN's dood	Kabinet samenge- steld op 27-4-'54
Totaal aantal leden	70	29	55
Premier en plaats- vervangers	14	6	10
Aantal Ministeries	54	25	46
Aantal Staatscommis- sies	8	2	4

ZEER GEHEIM

GEHEIM

3 Satelliet landen

3.1 Vermoedelijk heeft de reeds hiervoor (1.9 en 2.6) opgemerkte grotere zelfverzekerdheid van de SOVJET UNIE haar invloed gehad op de Satelliet landen.

Het aarzelend volgen van de nieuwe economische tactiek, hetgeen vooral in het begin duidelijk merkbaar was (PIR 2/53 ad 1.4) is nu afgelopen; op de verschillende Partij Congressen, welke gedurende verslagperiode plaats vonden (OOST-DUIJTSLAND, HONGARIJE en TSJECHO SLOWAKIJE) werd het Russische voorbeeld zonder voorbehoud ter navolging aangeprezen.

3.2 Ook durven de Satellieten zich wat betere betrekkingen met hun niet-communistische nabuurlanden veroorloven.

BULGARIJE heeft de diplomatieke betrekkingen met GRIEKENLAND hervat en ook de verhouding met TURKIJE is verbeterd. Zelfs worden uitreis-visa voor ISRAEL verstrekt.

ROEMENIE heeft agrément aangevraagd voor een Ambassadeur te BELGRADO. HONGARIJE stond zelfs toe dat een verdwaald JOEGO SLAVISCH vliegtuig na een noodlanding op eigen kracht terugkeerde.

3.3 Alleen ROEMENIE heeft nog geen Partij Congres gehouden. Wel werd tijdens de slotbijeenkomst van de Nationale Vergadering op 20 April de splitsing tussen Partij en Regering doorgevoerd. GHEORGHIU-DEJ bleef Premier, doch werd als 1e Secretaris van de Communistische Partij door APOSTOL opgevolgd.

3.4 De veroordeling van DERTINGER, de voormalige Minister van Buitenlandse Zaken van OOST-DUIJTSLAND en lid van de Christen Democratische Unie, tot 15 jaar dwangarbeid, geeft weer een goed voorbeeld van de Communistische tactiek:

- samenwerken met andere partijen, zolang dit nodig is.
- daarna bedoelde partijen van haar kopstukken beroven en het ledental onder eigen controle brengen.

3.5 De aan OOST-DUIJTSLAND verleende "zelfstandigheid" heeft o.m. tot gevolg, dat de bij de geallieerde Bestuursraad in BERLIJN geaccrediteerde Westelijke Militaire Missies in een moeilijke positie komen te verkeren.

Voor alle aangelegenheden betreffende OOST-DUIJTSLAND zouden zij zich tot de -- door hun Regering niet erkende -- Oostduitse autoriteiten moeten wenden.

-- Het --

7 FEB 53

ZEER-GEHEIM

GEHEIM

Het bovenstaande is niet van toepassing op de Missies der Westelijke Grote Drie, die bij de Russische Opperbevelhebber in OOST-DUITSLAND geaccrediteerd zijn.

4 Inwendige Veiligheid

4.1 Door het overlopen van belangrijke figuren in de Russische inlichtingen- en veiligheidsdienst zijn tal van geheimen in Westelijke handen gevallen, terwijl het vertrouwen van de machthebbers in deze diensten aanmerkelijk moet zijn gedaald.

4.2 Behalve RASTVOROV (Japan), PETROV (Australië) en KHOKHLOV (Oost-Duitsland), schijnen nog enige, tot dusverre niet genoemde, belangrijke figuren "de vrijheid verkozen" te hebben. In hoeverre de val van Beria hieraan debet is, is moeilijk te bepalen.

4.3 Aangenomen mag worden, dat de SOVJET UNIE verscherpte maatregelen op veiligheidsgebied zal treffen en vooral in bedoelde diensten een uitgebreide zuivering zal doorvoeren.

Gemeld wordt, dat in de OEKRAINE een groot aantal tot de MVD behorende personen reeds gearresteerd is, terwijl een tweetal opleidingsinstituten van deze dienst gesloten zouden zijn.

Voorts is nu desinformatie op grote schaal te verwachten. De tot de Russische Inlichtingendiensten behorende "DESI" afdelingen zullen immers trachten door een reeks van tegenstrijdige berichten de waarde van de door het Westen verkregen inlichtingen te verminderen.

4.4 Met het bovenstaande houdt waarschijnlijk ook verband het aantal in extenso in de Sovjet Pers gepubliceerde verhalen over subversieve daden en gevangenneming van "Amerikaanse agenten" in de SOVJET UNIE.

a. Half Mei werd bericht dat een "gedropte" Oekraïner gefusilleerd was, natuurlijk na volledig bekend te hebben.

b. Op 13 Juni werd de veroordeling van de agenten GALAI en KHRAMTSOV gemeld.

c. Op 15 Juni werd de Japanse officier AKIRA TANI die vanzelfsprekend in Amerikaanse dienst was, veroordeeld.

d. Op 15 Juni werd ook gemeld, dat de agenten YAKOUTA en KOUDRIAVTSEV, die zichzelf hadden aangemeld, - gedreven door schuld bewustzijn - waren vrijgesproken.

De doorzichtige bijbedoelingen van punt d. spreken voor zichzelf; de bedoeling van het geheel moet wel zijn het Russische volk te wijzen op de noodzaak om de grootste waakzaamheid

- te -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

GEHEIM

te blijven betrachten, teneinde de inwendige veiligheid te verzekeren.

Bovendien is het nu mogelijk MVD personeel te "zuiveren", door het onvoldoende waakzaamheid in het verleden ten laste te leggen.

CONFIDENTIEEL

5.

Wetenschappelijk

5.1

Tal van voorbeelden tonen aan, hoezeer de studie in de SOVJET UNIE gericht is op de exacte wetenschappen.

In dit verband zij vermeld:

- a. Leraren uit het Districh VITEBSK kregen, vóór zij aan de jaarlijkse leraarsconferentie deelnamen, een bijzondere cursus in wiskunde, natuurkunde, scheikunde en biologie. Toepassing van deze maatregel in andere Districten wordt aanbevolen in de "Uchitelskaya Gazeta", het door het Ministerie van Onderwijs uitgegeven vakblad voor leraren.
- b. In de film, welke betrekking heeft op de opening van de nieuwe LOMONOSOV universiteit te MOSKOU, wordt het belang van vorenbedoelde vakken duidelijk onderstreept.
- c. Een uit het Westen afkomstige astronoom, die in de SOVJET UNIE de opening van de herbouwde PULKOVO sterrenwacht bijwoonde en daarna wetenschappelijke instellingen in LENINGRAD en MOSKOU bezocht, verklaarde dat de SOVJET UNIE een technisch-wetenschappelijke staat tracht op te bouwen.

5.2

Uiteraard is de verspreiding van de kennis van bovengenoemde vakken onder bredere lagen der bevolking van direct belang voor de moderne krijgsvvoering. Dit geldt in het bijzonder voor de ABC-oorlogvoering, alsmede voor de toepassing op het gebied der electronica.

5.3

Een Wetenschappelijk Informatie Instituut werd opgericht, teneinde "snel en systematisch inlichtingen te kunnen verschaffen omtrent nieuwe publicaties op wetenschappelijk en technisch terrein, welke verschenen zijn in de SOV-

- JET-

ZEER GEHEIM

CONFIDENTIEEL

JET UNIE en in het buitenland".

Van alle artikelen, waar ter wereld ook uitgegeven, welke betrekking hebben op bepaalde wetenschappelijke en technische vakken, worden uittreksels gepubliceerd.

Opgemerkt moge worden dat:

- a. hoewel bovenbedoelde vakken niet met name genoemd zijn, vrijwel zeker de exacte vakken bedoeld zijn. De prioriteit van deze vakken moet n.l. die der medische wetenschap (waarvoor geen documentatie plaats vindt) overtreffen.
- b. Op deze wijze ligt de betreffende Westelijke vakliteratuur open voor Sovjet deskundigen. Hiermede is een voorsprong verkregen op het Westen, dat niet of slechts op niet gecoördineerde wijze over dergelijke faciliteiten m.b.t. de Oost-blok landen beschikt.

GEHEIM

6 Militaire en para-militaire gegevens

6.1 Sovjettroepen in Oost-Duitsland

6.1.1 Bij de opleiding wordt dit jaar voor het eerst bijzondere aandacht besteed aan de atomische oorlogsvoering.

Talrijke gegevens duiden er op dat met de tactische consequenties van een atoombom of -projectiël aanval op alle niveau's rekening gehouden wordt.

Hoewel aangenomen mag worden dat geen ingrijpende wijzigingen in de tactische grondprincipes zullen plaats vinden, wordt toch gestreeft naar:

- a. een grotere mobiliteit van alle wapenen
- b. een grotere verspreiding
- c. decentralisatie van bevelvoering
- d. organisatie van "gevechtsgroepen", kleiner dan een divisie, maar in staat om zelfstandig op te treden
- e. verbeterde verbindingen
- f. een betere coördinering bij het verzamelen van inlichtingen
- g. het beoefenen van passieve en actieve verdedigingsmaatregelen.

6.1.2 Dank zij een meer intensieve training was het dit jaar mogelijk reeds oefeningen op regiments-niveau te houden, alvorens het vertrek naar de zomer-oefenterreinen plaats vond.

Het viel op dat aan deze oefeningen werd deelgenomen door kleinere eenheden -- voornamelijk Iua, Atk en Pioniers -- behorende tot de Leger- en Korpstroepen en tot het IV Artillerie Korps; e.e.a. waas op de vorming van "Regiments-gevechtsgroepen" (zie onder 6.1.1 ad d.)

ZEER GEHEIM

GEHEIM

6.1.3

In het kader van de hierboven bedoelde oefeningen verdienen bijzondere vermelding van 4-tal meerdaagse oefeningen in het gebied HALBE-BRAND en een 4-tal grote oefeningen in het gebied ten Noorden van WITSTOCK.

Beide gebieden hebben een bijzonder karakter -- het eerste is zwaar bebost, het tweede moerasig. Beide dwingen tot een grotere verspreiding der troepen.

Het feit dat onderdelen van 10 verschillende lijndivisies -- nog afgezien van de ondersteunende troepen -- bij deze oefeningen gesignaleerd werden, bewijst het belang hieraan gehecht.

Het staat niet vast of een samenhang bestaat met het gestelde in pt. 6.1.1 ad b. of dat de troepen in bijzondere omstandigheden (die zich eerder in O.EUROPA dan in het Westen voordoen) werden geoefend.

6.1.4

Ook de training van pionier onderdelen in de oefencentra aan de ELBE tussen ROSSLAU en AIEN, is intensiever dan in 1953.

6.1.5

Het vertrek naar de grote zomer oefenterreinen vond dit jaar ongeveer twee weken later plaats dan in 1953.

Alle divisies vertrokken weer naar dezelfde terreinen waar zij nu al jaren oefenen, met uitzondering van de 10 Gde Tank Div. en de 6 Gde Gemech. Div., die in hun garnizoenen in de buurt van BERLIJN -- KRAMPNITZ, respectievelijk BERNAU -- bleven. Ook in de overige garnizoenen zijn grotere contingenten troepen achtergebleven dan in vorige jaren gebruikelijk was. Het is mogelijk dat de vrees voor hernieuwde onlusten tot deze maatregelen heeft geleid.

6.1.6

Bij twee tank divisies -- 7Gde Tk Div. te ROSSLAU en 9 Gde Tk Div. te NEUSTRELITZ -- zijn 160-mm mortieren waargenomen, hoewel organiek slechts 120-mm en 82-mm mortieren bij dit type divisie zijn ingedeeld.

Bovenstaande wijst weer op het streven steeds zwaardere kalibers in de bewapening op te nemen (zie ook PIR 4/53 onder 5.6); het is echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of een blijvende wijziging in de organisatie van de tank divisie beoogd wordt.

6.2

Overige Sovjet troepen

6.2.1

In verslagperiode zijn geen gegevens bekend geworden, welke duiden op een wijziging t.o.v. de overeenkomstige periode in 1953.

ZEER GEHEIM

GEHEIM

6.2.2

Aangezien bekend is dat ook de Sovjettroepen in OOSTENRIJK een opleiding ontvangen op het gebied van de atomische oorlogsvoering, kan met grote waarschijnlijkheid worden geconcludeerd dat deze training thans voor het gehele Sovjet leger geldt.

6.3

Satelliet troepen

6.3.1

Naareen verhoging van de sterkte wordt thans niet gestreefd. Alle energie wordt aangewend om de kwaliteit van de strijdkrachten te verbeteren en de bestaande divisies zoveel mogelijk op een Sovjet leest te schoeien.

Vooraf de "sovjetisering" van het TSJECHISCHE leger maakt grote vorderingen.

Ook wordt in de Satelliet legers thans veel aandacht besteed aan de opbouw van Leger- en Korps-troepen.

6.4

Oost-Duitse Volkspolitie

6.4.1

De recruterings voor alle takken van deze organisatie gaat onverminderd voort, evenwel zonder bevredigende resultaten.

Onderofficieren van de voormalige weermacht, die technische functies hadden vervuld, kregen officiersrang bij de KVP aangeboden, teneinde in het tekort aan technisch personeel tegemoet te komen.

6.4.2

Voor het eerst werden bij de KVP oefeningen op regiments-niveau gemeld; verwacht kan worden dat aan het einde van dit jaar oefeningen op divisie-niveau gehouden zullen worden.

6.4.3

De cursussen Stafdienst voor de KVP, welke tot dusverre in PRI-WOLSK (Sovjet Unie) werden gehouden, worden thans verzorgd door de Stafschool te DRESDEN.

Speciale militaire cursussen vinden echter nog plaats in de SOVJET UNIE.

6.4.4

De "sovjetisering" van de KVP divisies is bijna voltooid.

De Gemechaniseerde Divisies (POTSDAM, EGGESIN, en DRESDEN) vertonen nog de volgende afwijkingen:

a. het organiek tot dit type divisie behorende bataljon raketwerpers mankeert; bij de Div. DRESDEN is echter wel reeds een "raketwerper eenheid" gerapporteerd.

b. het regiment houwitsers bestaat bij de KVP uit een gemengd regiment houwitsers en veldgeschut

Bij de Infanterie Divisies (PRENZLAU, SCHWERIN, ERFURT en HALLE) zijn de afwijkingen:

ZEER GEHEIM

- 21 -

GEHEIM

- a. inplaats van het organiek vastgestelde regiment luchtdoel-artillerie heeft de KVP-div. (nog) slechts een bataljon
- b. het regiment veldartillerie is vervangen door een gemengd regiment houwitsers en veldgeschut, terwijl het organiek tot de infanterie divisie behorende regiment houwitsers mankeert.

6.4.5

Gedurende verslagperiode vonden geen grote leveranties van materieel voor de KVP uit de SOVJET UNIE plaats.

In dit verband dient echter te worden opgemerkt dat motor materieel en lichte wapens thans in ruime mate door de Oost Duitse industrie geleverd worden.

6.4.6

Evenals bij de Satelliet legers kan geconcludeerd worden, dat ook bij de KVP voornamelijk een verhoging van de kwaliteit en een consolidatie van de bestaande toestand wordt nagestreefd.

6.5

Ook de luchtverdediging blijft de volledige aandacht ontvangen.

Het radarscherm, opgesteld achter het IJzeren Gordijn, breidt zich regelmatig uit.

Ook de voor de bescherming van MOSKOU opgestelde luchtdoel artillerie wordt zowel kwalitatief als kwantitatief opgevoerd. Alleen reeds in dit gebied rond MOSKOU zijn nu ruim 300 stukken geschut van het nieuwste type (kaliber 100-mm) opgesteld, benevens de bijbehorende radar apparatuur.

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 22 -

III VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN DE OVERIGE LANDEN

A. Verre Oosten

1. Indo-China

CONFIDENTIEEL

In de verslagperiode veroverden de VIET MINH het hardnekkig verdedigde DIEN-BIEN-PHU. De Fransen verkeren sedertdien in de strijd om INDO-CHINA in een dieptepunt als nooit te voren.

Gezien de uitvoerige berichten in de pers over de strijd om D.B.P. zij hier volstaan met een korte nabeschouwing over de oorzaken en gevolgen van de débâcle. In de eerste plaats heeft het ongunstige verloop van de gevechten aan het licht gebracht, dat bij de tactische opzet - in het bijzonder bij de keuze van het terrein - onvoldoende rekening werd gehouden met de aanzienlijke toename van de zware bewapening (vnl. artillerie en LuA) van de VIET MINH als gevolg van zeer geïntensiveerde leveranties van comm. China.

Het is niet duidelijk of zulks niet werd onderkend door de Franse inlichtingendienst, of dat aan deze inlichtingen geen aandacht werd geschonken. Eén der gevolgen was het spoedig onder vuur liggen en onbruikbaar geraken van het vliegveld van D.B.P.

In de tweede plaats heeft het verbazing gewekt hoe het Franse opperbevel tot het laatste toe parachutisten in de strijd wierp en zodoende successievelijk de ruggegraat van de door Generaal-Majoor COGNY moeizaam gevormde mobiele reserve voor de verdediging van de TONKIN delta weer verbruikte.

Het is bekend dat Generaal Majoor COGNY, de bevelhebber in de delta, hiertegen krachtig opponeerde en daarentegen, tevergeefs, een ontzetting door middel van een stoot overland bepleitte.

In de derde plaats vraagt men zich achteraf af, met welk doel de Fransen zoveel officers brachten. Enerzijds werd aangevoerd, dat de verdediging van DIEN-BIEN-PHU louter een prestige-kwestie werd (conferentie in GENEVE), anderzijds werd de mening verkondigd dat Generaal NAVARRE hoopte de verwachte hoofdaanval op HANOI door de weersstand bij D.B.P. te kunnen vertragen tot het najaar. E.e.a. klinkt niet overtuigend.

Men neemt aan dat de VIET MINH in deze strijd ten minste 25.000 man hebben verloren; zij wisten echter onmiddellijk na de val van D.B.P. vijf à zes divisies te hergroeperen en langs de Route Coloniale 41 en Route provinciale 13 te verplaatsen in de richting van HANOI.

De Fransen verspeelden 25 bataljons van zeer goed gehalte, te weten 17 bataljons van de Expeditionnaire Macht (7 bataljons parachutisten, 5 bataljons Vreemdelingenlegioen, 5 bataljons N. Afrikanen)

alsmede -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 23 -

CONFIDENTIEEL

alsmede 8 bataljons VIET-NAM-troepen (met Frans kader) en hebben thans met schier onoverkomelijke moeilijkheden te kampen om HANOI te houden.

Om de verdere gevolgen van de debacle beter te kunnen beoordelen, is het van belang te weten, dat Generaal NAVARRE onmiddellijk na de val van D.B.P. nog beschikte over:

- a. + 160.000 man in de TONKIN-delta bestaande uit
 - + 60.000 man van de expeditionnaire macht (m.i.v. Luchtmacht en Marine) en
 - + 100.000 man geregelde VIET-NAM troepen (Frans Kader).
- b. + 340.000 man verdeeld over de rest van INDO-CHINA, t.w.
 - + 140.000 man expeditionnaire strijdkrachten
 - + 100.000 man VIET-NAM-troepen met Frans kader
 - + 100.000 man hulptroepen van inheemse herkomst.

Het moreel van de expeditionnaire macht werd uiteraard niet bevorderd door het trieste einde van D.B.P., doch vooral de bezielende leiding van Generaal-Majoor COGNY schijnt veel goed te maken. Daarentegen is het, vooral na de val van D.B.P., met het moreel van de VIET-NAM-onderdeler vaak treurig gesteld. Reeds vóórdien faalden deze onderdelen in de guerilla zodanig, dat de Fransen het niet aandurften de kern, gevormd door de onderdelen van de Expeditionnaire Macht, te concentreren en op belangrijker punten in te zetten. (Hierin kan men waarschijnlijk het falen van het in de vorige PIRS besproken plan NAVARRE zoeken). Nadien daalde het moreel der VIET-NAM onderdelen dermate, dat soms gehele onderdelen, met wapenen en al, naar de VIET-MINH overliepen.

Het Opperbevel in INDO-CHINA is na het onderzoek van de Generaals ELY en SALAN aan Generaal NAVARRE ontnomen en aan eerstgenoemde Generaal opgedragen. Hij oefent tevens het hoogste burgerlijke Gezag uit. Generaal SALAN, de opperbevelhebber vóór Generaal NAVARRE, treedt op als plaatsvervanger; Generaal COGNY is als bevelhebber in de TONKIN-delta gehandhaafd.

In het door Generaal ELY uitgebrachte rapport van bevindingen, dat door indiscretie van een Franse Minister door een Frans blad werd gepubliceerd, werd o.m. vermeld, dat het mogelijk zou zijn het gebied van HANOI-HAIPHONG benevens een tweetal andere "bruggenhoofden" o.a. rond SAIGON te consolideren en als uitgangsbases voor het verdere mil. optreden te gebruiken, mits binnen enkele weken Franse dienstplichtigen werden uitgezonden, teneinde de troepen van de expeditionnaire macht af te lossen voor operatieve inzet.

Voorts bepleitte Generaal ELY het prijsgeven van tal van verdedigde posities, teneinde krachten vrij te maken voor "het vormen van een vuist".

.. Inmiddels -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 24 -

CONFIDENTIEEL

Inmiddels is het "plan Ely" tot volle uitvoering gekomen, met dien verstande dat de eerste dienstplichtige nog moet worden verscheept. Naar verluidt worden evenwel grote aantallen dienstplichtigen in FRANKRIJK thans wel ingeënt voor tropendienst en van tropenuitrustingen voorzien.

In de TONKIN-delta zijn verscheidene belangrijke punten reeds ontruimd en na vernieling van strategisch belangrijke objecten aan de VIET-MINH prijsgegeven. Het laat zich aanzien dat de Fransen, zonodig ook HANOI zullen prijsgeven, teneinde alle krachten te kunnen concentreren op het behoud van de haven HAIPHONG. De toestand is thans nog zó, dat de weg HAIPHONG-HANOI slechts gedurende zes uren per etmaal voldoende beveiligd is. Men spreekt van meer dan 10.000 VIET-MINH guerillas in het ressort. De exodus van Franse zakenlieden etc. en francophile TONKINEZEN uit HANOI naar HAIPHONG en verder schijnt in volle gang te zijn. De ontruiming van de periferie van de TONKIN-delta is, naar Franse mening militair-technisch op voortreffelijke, verrassende wijze volbracht. Een Amerikaans blad vroeg zich echter ironisch af, hoeveel maal het Westen zich nog dergelijke militaire successen kan veroorloven!

In de Amerikaanse pers werd onverholoos vermeld, dat het Pentagon zich in feite nog slechts interesseerde voor de vraag, hoe de evacuatie van HANOI-HAIPHONG etc. zonder te veel verliezen te volbrengen. Anders geïnterpreteerd kan dit betekenen, dat de Amerikaanse aandacht voor de verdediging van Z.O. Azië tegen het voortschrijdende communisme zich reeds op gebieden buiten INDOCHINA (ic. THAILAND, MALAKKA, INDONESIA, NIEUW GUINEA en de PHILIPPIJNEN) concentreert. Zulks kan ook een beroep op NEDERLAND, zowel in EUROPA als in Z.O.AZIë, in zich houden.

Tenslotte nog het e.e.a. over de militaire hulp van de V.S. resp. het Sovjetbloc aan de beide oorlogvoerende partijen.

De V.S. leverden jaarlijks voor + 800 miljoen dollar aan materieel, bestaande uit vliegtuigen, wapenen, munitie, verbindingsmiddelen enz. aan de Fransen. Interventie van Amerikaanse strijdkrachten, zoals de Fransen deze gaarne zouden zien, lijkt thans onwaarschijnlijk. Tot nog toe is zelfs geen overeenstemming bereikt tussen Frankrijk en de V.S. over de door het laatste land aangeboden hulp voor de opleiding van de VIET-NAM troepen, waartoe het huidige hoofd van M.A.A.G. in Indo-China, Gen. Maj. O'Daniel, de aangewezen man zou zijn, gezien zijn ervaring met de opleiding van Zuid-Koreaanse troepen.

De VIET-MINH ontvangt daarentegen toenemende hoeveelheden wapenen van comm. China, terwijl +1000 Molotov vrachtauto's reeds zijn geleverd; de mobiliteit van het VIET-MINH leger is hierdoor aanzienlijk toegenomen. Tevens zijn er aanwijzingen dat "buitenlandse" adviseurs een grote rol spelen bij de VIET-MINH operatiën.

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

2. Indonesië

2.1 De communisten zowel van Indonesische, als van Chinese landaard, vertonen de laatste maanden toenemende activiteit, voornamelijk op organisatorisch gebied.

De eerste groep (PKI en SOBSI met daarbij aangesloten arbeidersorganisaties) hebben i.v.m. de komende verkiezingen een manifest uitgegeven waarin de politieke vernietiging van de Masjumi en de PSI in de verkiezingsstrijd wordt aangekondigd.

De verhouding PKI en Chinese communisten is uitstekend. Enerzijds staan de communistische bladen vol lofzangen op het bewind van Mao Tze Tung, waarbij veel aandacht wordt besteed aan de landhervormingen in China. Anderzijds steunt de Chinese comm. pers in Indonesië de PKI, terwijl bovendien de Chinese ambassade de PKI en de bij de SOBSI aangesloten vakvereniging financiële en materiële steun verleent.

Recente mutaties in de PKI leiding hebben ten doel de werkelijk vooraanstaande communisten buiten schot en publiciteit te houden.

Het actieprogramma van de PKI, reeds opgesteld in 1948, is op het congres van Maart 1954 officieel bekrachtigd en is genaamd: "De Nieuwe Weg", welke in wezen inhoudt, dat de PKI zich dient meester te maken van de politieke en militaire leiding, teneinde Indonesië te brengen aan de zijde van het "anti-imperialistische" blok.

De contacten van de PKI met Moskou worden onderhouden:

1. Via varend en vliegend personeel van Indonesië naar de Russische vertegenwoordigingen in West Europa.
2. Via W.F.T.U. te Weenen en het "filiaal" in Peking (Asian Australian Trade Union Relation Bureau).
3. Via World Federation of Democratic Youth (W.F.D.Y.)
4. Via Women International Democratic Federation (W.I.D.F.)
5. Via World Peace Movement.

Aan Indonesische communisten worden in bovengenoemde organisaties belangrijke functies gegeven, tengevolge waarvan in Indonesië de laatste tijd grote activiteit van deze organisaties merkbaar is.

Het doel van de Chinese communisten is vooral de vorming van een gedisciplineerde jeugd die het communisme van Mao Tze Tung als een zegen voor China ziet.

-- In --

ZEER GEHEIM

- 26 -

ZEER GEHEIM

In het algemeen kan men zeggen dat de groeiende invloed van het communisme in Indonesië van regeringswege eerder wordt versterkt dan bestreden.

- 2.2 De economische ontwikkeling in Indonesië kan niet anders dan deplorabel worden genoemd als gevolg van:
- productie-terugloop door sociale onrust en terrorisme;
 - de zeer sterk afgenomen gouddekking van de munt;
 - het dalen van de wereldmarktprijzen van vele door Indonesië geëxporteerde producten.
- De noodzaak van investering van buitenlands kapitaal wordt door verschillende Indonesische autoriteiten zeer wel onderkend en zelfs gepropageerd. Anderzijds wordt zulks echter door vorengenoemde omstandigheden, de voornemens tot nationalisatie van diverse bedrijven en ongunstige winsttransfer- en pariteits-bepalingen, bepaald onaanlokkelijk gemaakt.
- 2.3 De anti-Nederlandse agitatie vindt onverminderd voortgang. Behalve de in PIR no. 1/54 vermelde oorzaken is daar bovendien bijgekomen de afwijzing van de Ned. regering om bij de thans begonnen besprekingen over de beëindiging van de Ned.-Indon. Unie tevens de kwestie Nieuw-Guinea te behandelen.
- Eén en ander wordt propagandistisch uitgebuit i.v.m. de komende verkiezingen, zelfs door de oppositie (Masjoemi).
- Er zijn aanwijzingen, dat door personen behorende tot de huidige regeringspartij wordt geageerd met valse berichten, waarin sprake is van een eventuele bezetting van Java door Westerse mogendheden, o.a. door Nederland, ingeval van een verdere verslechtering van de situatie in Z.O. Azië; e.e.a. bevordert uiteraard niet het luwen van de anti-Ned. sentimenten, terwijl tevens een zekere blaam wordt geworpen op Indonesiërs, die betere relaties met Nederland voorstaan.
- 2.4 Het beleid van de Indonesische Regering kenmerkt zich door een zich zo lang mogelijk onttrekken aan een keuze tussen het Westen of de Chinese Volksrepubliek en Moskou. Het streven van de huidige leidende politici neigt echter meer tot verbetering van de betrekkingen met de communistische landen, terwijl daarentegen leidinggevende militairen meer voorkeur voor aansluiting bij het Westen tonen.

- 2.5 -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 27 -

ZEER GEHEIM

- 2.5 Het algemene beeld is uitermate zorgelijk, hetgeen thans zelfs ook door de Amerikanen meer en meer openlijk wordt onderkend en erkend. In hoeverre dit er toe zal leiden dat de rechten van Nederland op West Nieuw-Guinea ook door de V.S. worden gesteund en of Nederland met instemming van de V.S. zal worden ingeschakeld bij de verdediging van Z.O. Azië dient echter nog te worden afgewacht.

DIENSTGEHEIM

3. Japan.

Op 28 April 1954 werd in het Japans Hogerhuis het met de V.S. wederzijds gesloten verdedigingsverdrag geratificeerd, waarbij Japan op zich nam zodanige strijdkrachten op te bouwen, dat het zich tegen agressie zou kunnen verdedigen.

Dientengevolge werden op 1 Juli in Japan de land- zee en luchtmacht formeel opgericht.

De drie diensten, tot nu toe bekend als de "National Safety Force" en 120.000 man sterk, zijn sinds deze datum bekend als de "National Defence Forces" en zullen tegen Maart 1955 160.000 man tellen.

De premier, niet de Keizer, is de opperbevelhebber. Onder hem staat het "defence agency" (Ministerie van Defensie) met aan het hoofd een minister, die bijgestaan wordt door een raad van de verenigde chefs van staven.

Geheel uitgewerkte plannen voorzien in de oprichting van een hoofdzakelijk met straalvliegtuigen uitgeruste luchtmacht, die een sterkte zal bereiken van 1350 vliegtuigen en een mankracht van 14.200 man. De marine wordt 15800 man sterk, terwijl het leger 130.000 man sterk zal zijn. Deze getallen zijn het voorlopige doel en zullen later worden uitgebreid.

De strijdkrachten zullen uitsluitend bestaan uit vrijwilligers. De werving voor de uitbreiding is een dermate succes geworden, dat meer dan 3 maal het gevraagde aantal recruten zich aan de wervingscentra heeft gemeld.

Japanse strijdkrachten zijn dus weer een feit. De tijd zal moeten uitwijzen of dit de positie van het democratische Westen in O. AZIE zal versterken of dat slechts een herleving van het Japanse militarisme wordt geogst.

DIENSTGEHEIM

4. De Colombo conferentie.

Begin Mei vond te Colombo een conferentie plaats tussen de premiers van India, Pakistan, Indonesië, Birma en Ceylon.

Doel van deze, op gezette tijden tussen de

ZEER GEHEIM

- vijf -

DIENSTGEHEIM

vijf landen te houden besprekingen, is een bijdrage te leveren voor de vrede en om de 600 miljoen inwoners van deze landen een grotere invloed te geven op het wereldgebeuren.

Het speciale doel van premier Nehru van India was om een vertrouwensvotum te krijgen voor de volgende onderwerpen:

- Een plan voor het steken van het vuren in Indo-China.
- Een motie voor de opschorting van de proefnemingen met waterstofbommen.
- Een motie van afkeuring tegen "Kolonialisme".

Nehru, die zich gaarne als de leider van Z.O.Azië beschouwt verwachtte alleen van Mohammed Ali, de premier van Pakistan enige tegenstand. Tot zijn verrassing bleken echter ook de premiers van Birma en Ceylon niet genegen te zijn zijn plannen te steunen. Alleen het voorstel tot het opschorten van de proefnemingen met de waterstofbom werd in de door Nehru gewenste vorm aangenomen.

Hierdoor is o.a. gebleken dat Nehru, wiens tegemoetkomendheid tegenover het communisme, althans buiten de grenzen van India, spreekwoordelijk begon te worden, niet mag worden beschouwd als de zeggeman van Z.O. Azië.

5. Ontwikkeling van de betrekkingen tussen CHINA, INDIA en TIBET.

- 5.1 Eind 1953 werden onderhandelingen tussen India en China inzake TIBET geopend. Na meer dan vier maanden onderhandelen tekenden India en China op 29 April 1954 een non-agressiepact betr. Tibet, waarbij o.a. de handelsbetrekkingen werden geregeld, doch waarbij India ook ~~aanvaardde~~ dat Tibet een integraal deel van Rood China uitmaakte. Ook stemde India erin toe binnen zes maanden zijn troepen terug te trekken uit Yatung en Gyantse, twee handelscentra op de eeuwenoude handelsroute van Tibet naar India. Bovendien werd het Indiase eigendom in Tibet overgegeven aan de Chinese autoriteiten, waarbij details zoals schadevergoeding en wijze van betalen later zouden worden geregeld.

Intussen zijn de Chinezen sinds de dag dat zij in Tibet de teugels in handen hadden, begonnen met aanleg en verbetering van wegen naar China. Naar verluidt zijn twee grote autowegen op enige kleine gedeelten na gereed, terwijl een derde in uitvoering is. Enige twijfel hieromtrent is echter wel gerechtvaardigd. In ieder geval loopt de handel tussen Tibet en India terug; China kan zelf de belangrijke wolproductie goed gebruiken.

Uiteindelijk zou de verbinding met India dan alleen nog dienen voor het niet onbelangrijke

ZEER GEHEIM

- 29 -

CONFIDENTIEEL

pelgrimsverkeer. (Boeddhistische bedevaarten naar Lhasa).

Daar bij de overeenkomst geen vaststelling van de grens tussen India en Tibet werd bereikt, is een goede gelegenheid voor communistische infiltratie uit het Noorden geschapen.

5.2 Na de in begin Mei 1954 in Colombo gehouden conferentie van Zuid Oost-Aziatische landen waren volgens de pers "enkele waarnemers" geneigd aanwijzingen te zien, dat India zijn neutrale houding enigszins ten gunste van het Westen wilde wijzigen, mede als gevolg van de veroordeling van het opdringende communisme in Azië door de premiers van Birma, Ceylon en Pakistan.

Wie deze waarnemers zijn is onbekend, doch de algemene opinie over India's houding op deze conferentie was in elk geval, dat Nehru het kolonialisme (m.a.w. het Westen) au fond een groter gevaar voor Azië achtte dan het communisme. De veroordeling door de conferentie van het communisme is blijkens betrouwbare berichten tegen de zin van Nehru in het slotcommuniqué opgenomen.

5.3 Bij de 28e Juni 1954 door Tsjoë En-lai met Nehru gevoerde besprekingen werden de volgende beginselen overeengekomen:

1. Wederzijdse eerbiediging van de territoriale onschendbaarheid en soevereiniteit.
2. Non-agressie.
3. Geen inmenging in de binnenlandse aangelegenheden.
4. Gelijkheid en wederzijdse begunstiging.
5. Vreedzaam naast elkaar voortbestaan.

Voorshands lijkt derhalve de verwachting van een frontverandering van INDIA verdacht op "wishful thinking".

CONFIDENTIEEL 6.

Birma.

Op 30 Juni 1954 voerde Tsjoë En-lai eveneens besprekingen met de premier van Birma.

Hierbij werden dezelfde beginselen aanvaard als in New-Delhi werden overeengekomen. De Birmaanse regering staat echter wantrouwend tegenover de Chinese bedoelingen en zal zich waarschijnlijk niet laten misleiden door vage Chinese beloften.

Birma is voor het ogenblik althans afkerig van het sluiten van een bilateraal non-agressie verdrag met China. Alleen feitelijke bewijzen van China's goede wil jegens Birma (in eerste instantie desavouering van de Birmaanse communistische rebellen) zullen, naar het voorkomt, het wantrouwen der Regering ten aanzien van de Chinese

-- bedoelingen --

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 30 -

CONFIDENTIEEL

bedoelingen hierin doen verminderen. Ondertussen blijven de tekenen er op wijzen dat de huidige Birmaanse leiders er au fond veel meer voor gevoelen de relaties op verschillend terrein met het Westen te versterken.

CONFIDENTIEEL 7.

Thailand.

7.1

Thailand heeft op 29 Mei verzocht om een bijeenkomst van de Veiligheidsraad ter bestudering van de politieke en militaire gevaren die het land bedreigen. In dit verband werd verzocht om waarnemers naar Z.O. Azië te zenden. Overeenkomstig de algemene verwachtingen heeft de Sovjet-Unie haar veto uitgesproken over dit plan.

uit Indo-China

7.2

In Thailand is een sterke toename van Amerikaans militair personeel geconstateerd.

Dit personeel is in hoofdzaak ingezet als instructeurs. Ook is eind Juni een Siamese militaire missie naar de V.S. vertrokken. Tevens wordt van Amerikaanse zijde economische hulp verwacht. Verder zullen wetten worden afgekondigd, die de communisten-bestrijding in het binnenland beter mogelijk maken.

Bovendien worden de grenzen beter bewaakt tegen communistische infiltratie.

CONFIDENTIEEL 8.

Pakistan.

8.1

De reeds sedert 1947 heersende rivaliteit tussen de beide ver uit elkaar gelegen gedeelten van Pakistan heeft in de loop der laatste jaren betrekkelijk scherpe vormen aangenomen. De oorzaken van dit verschijnsel zijn veelsoortig. West-Pakistan, waarin de hoofdstad Karachi is gelegen, is het meest actieve, en met name in politiek opzicht het meest toonaangevende gedeelte van het land geweest, terwijl Oost-Pakistan daarentegen een groter aantal inwoners heeft dan West-Pakistan en in cultureel, linguïstisch en ethnologisch opzicht geheel van het Westelijke gedeelte verschilt. Direct daarmee in verband staat de taalkwestie, welke gegroeid is uit de eis van Oost-Pakistan om het Bengaals als tweede volkstaal naast het Hindi, de volkstaal in West-Pakistan, erkend te zien; de centrale regering te Karachi is tot nog toe niet aan deze eis tegemoet gekomen. Ook op economisch en financieel terrein voelt Oost-Pakistan, dat immers in sterkere mate dan het Westen tot de verhoging der Staatsinkomsten heeft bijgedragen, zich stiefmoederlijk behandeld.

Bij de verkiezingen op 30 Maart 1954 in Oost-Pakistan behaalde het Verenigd Front (een coalitie

ZEER GEHEIM - van -

ZEER GEHEIM

- 31 -

CONFIDENTIEEL

van hoofdzakelijk links georiënteerde partijen, waaronder de communisten) een overweldigende meerderheid (plm. 85 %).

Kort daarna gaf eerstgenoemde partij, onder leiding van de 84-jarige FAZLOEL HOEK; blijk van separatistische neigingen t.a.v. West-Pakistan. Tevens braken ernstige onlusten uit onder de industriearbeiders in de, onder West-Pakistaans beheer staande, ADAMJEE jute fabrieken, waarbij de kleine, doch goed georganiseerde communistische partij de nationale en sociale sentimenten tegen de West-Pakistaanse ondernemers opzweepte.

Tengevolge van deze onlusten vielen duizenden slachtoffers waaronder meer dan duizend doden.

Gezien de strategische ligging van Oost-Pakistan (een event. Chinese aanval zou plaats kunnen vinden via Birma en Oost-Pakistan tot bij Calcutta en het industriegebied van India) bestond er voor het Westen reden tot ongerustheid dat Pakistans nieuwe positie als voornaamste partner in het eventueel te vormen Midden Oosten Pact en als partner in het Turks-Pakistaans verdrag in gevaar zou worden gebracht.

De Gouverneur-Generaal van Pakistan, Ghulam * Mohammed, kondigde op 30 Mei 1954 de noodtoestand voor Oost-Pakistan af en benoemde de Secretaris-Generaal van Oorlog, de Generaal-Majoor ISKANDER MIRZA tot Gouverneur van Oost-Pakistan.

De redenen hiertoe werden door Premier Mohammed Ali uitvoerig over de radio uiteengezet.

Generaal-Majoor ISKANDER MIRZA is bij uitstek de geschikte persoon om de bestaande ontwikkelingen tot een goed einde te brengen, omdat hij behalve een krachtige figuur ook een uiterst handig en ervaren bestuurder is.

Verder zijn er door de Centrale Regering onmiddellijk verbeteringen op economisch en administratief gebied ingeluid.

Na de eerste zuiveringen en arrestaties, die overigens nog steeds voortgang vinden, is er momenteel geen reden aan te nemen dat het verzet, nog veel kans zal maken.

De enige vraag die open blijft is, wat er gaat gebeuren na het opheffen van de "Governor's Rule". Aangezien men deze noodtoestand niet onbepaald kan handhaven en men t.g.t. de uitvoerende macht weer zal moeten overdragen aan een door het "Verenigd Front" te vormen provinciaal bestuur, is het opnieuw ontstaan van een bedenkelijke situatie niet onmogelijk.

*De z.g. Governor's Rule, een toestand waarbij de Gouverneur het rechtsstreekse bestuur overneemt onder toepassing van hoofdstuk 92 A van de nog steeds als Constitutie fungerende "Government of India Act 1935".

- Voorlopig -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 32 -

CONFIDENTIE EL

Voorlopig hoeft men derhalve in Oost-Pakistan geen linkse overheersing te vrezen, zodat de verschillende verdragen met en door Pakistan gesloten en die een ogenblik in gevaar kwamen te verkeren, voorshandsweer veilig zijn gesteld.

- 8.2 Eind Maart arriveerde in Pakistan een Amerikaanse missie onder leiding van Brigadier-Generaal H.F. Meyers. Deze commissie heeft de behoeften van de Pakistaanse strijdkrachten vastgesteld. De volgende stap was, dat eind Mei een overeenkomst tussen de V.S. en Pakistan betreffende te leveren wapens en opleidingsfaciliteiten voor de tijd van één jaar ter waarde van 27 miljoen dollar is gesloten.

Bij het afsluiten van dit verdrag is uitdrukkelijk verklaard, dat het niet een militair verbond tussen de beide regeringen betreft en dat van Pakistaanse zijde geen verplichtingen bestaan om bases beschikbaar te stellen aan de V.S.

DIENSTGEHEIM

B. Midden Oosten

Herhaaldelijk is op een uitbreiding van het, inmiddels geratificeerde, Turks-Pakistaanse pact met andere landen uit het Midden-Oosten gezinspeeld.

V. w. b. Irak zijn deze vooruitzichten niet ongunstig. Het is echter de vraag of de nieuwe regering onder Nuri E. Said even krachtig stelling zal nemen voor aansluiting bij het T.-P. pact als eerder Minister Djamali had gedaan. Wel is inmiddels met de V.S. een accordé gesloten betreffende wapenhulp. Door de regering van Iran is nog weinig animo getoond voor aansluiting bij dit Pact. Waarschijnlijk zal hier de behoefte om eerst orde op eigen zaken te stellen op de voorgrond staan.

V. w. b. de eventuele fusie tussen Irak, Jordanië en Syrië zijn geen nieuwe ontwikkelingen geconstateerd.

De algemene constellatie in het Midden-Oosten blijft verward. Het zal voor de belanghebbende mogendheden uitermate moeilijk zijn om voor dit gebied, dat een militair-vacuüm aan de Zuidgrens der U.S.S.R. vormt, een bevredigende oplossing te vinden. Het is uitgesloten dat zulks op korte termijn te verwachten is.

C. Overige landen

DIENSTGEHEIM

1. Midden Amerika

Alle Midden-Amerikaanse staten streven naar een betere economische positie en dat gaat nogal eens gepaard met nationalistische uitspattingen,

- voornamelijk -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 33 -

DIENSTGEHEIM

voornamelijk gericht tegen vreemde (Amer.) maatschappijen, die soms machtiger blijken te zijn dan eigen regeringen (o.a. United Fruit Company).

Over het algemeen wordt dan ook betwijfeld of het, in geheel latijns-Amerika verspreide anti-Amerikanisme beschouwd moet worden als Sovjet-communisme, dan wel als louter een streven van minder ontwikkelde gebieden naar economische verbetering en nationale zelfstandigheid. Uiteraard wordt zulk een streven zoveel mogelijk door de communisten uitgebuit.

Guatemala maakte hierop echter een uitzondering. Hier waren wel degelijk aanwijzingen voor Sovjet-Russische invloeden in regeringskringen en rechtstreekse contacten met de Sovjet-Unie. De wapenleveranties uit het Sovjetblok deden in de verlagperiode de bom barsten, hoewel dit verschijnsel niet van vandaag of gisteren dateert.

De Ver. Staten weigerdende inkoper van Guatemala, een zekere Col. Julian, wapens te leveren, dus kocht hij ze elders, m.n. in Zwitserland en Italië. Nu echter bleek dat ook wapens uit het Sovjetblok werden aangevoerd, vond de V.S. het tijd worden om maatregelen te treffen. (vermeld. en swaard is nog, dat Julian in Zweden een schip heeft gecharterd voor het transport van deze wapens en dat de fondsen hiervoor beschikbaar gesteld werden door een zakenman uit Londen, die ook de betaling van de wapens regelde. Julian heeft begin Juni nog persoonlijk getracht in Zweden vliegtuigen te kopen, waarop de Zweedse regering heeft ingegrepen en deze transactie heeft verboden.)

Het was echter niet alleen deze wapenhandel die Amerika verontrustte, maar de algemene ontwikkeling van de situatie in Midden-Amerika.

In Guatemala werd 1 Mei uitbundig gevierd en de anti-Amerikaanse stemming liet er niets aan duidelijkheid te wensen over.

In Honduras brak een staking uit, aanvankelijk gericht tegen de overmachtige United Fruit Cy, maar die zich uitbreidde, kennelijk onder invloed van Guatemala.

In Nicaragua werden kratten met Sovjetwapens op het strand gevonden, volgens geruchten aan land gezet door duikboten en bestemd voor Guatemala. Waarom deze kratten niet op het strand in Guatemala aan land werden gezet, is overigens niet duidelijk. Sindsdien zijn de diplomatieke betrekkingen tussen Nicaragua en Guatemala verbroken.

In Guatemala werd een spoorlijn opgeblazen, waarlangs een zending aangekochte wapens werd vervoerd, waarop enkele Guatemalaanse autoriteiten insinueerden dat de V.S. hierin de hand gehad zouden hebben.

De -
ZEER GEHEIM

DIENSTGEHEIM

De V.S. begon plotseling per luchtbrug wapens te leveren aan Honduras en Nicaragua; als reden werd een eventuele bedreiging van de Panama kanaalzone door Guatemala genoemd.

Prompthierop volgde een beschuldiging van radio Moskou, dat de V.S. een aanval op Guatemala voorbereidde. Dit verklaarde de regering van Guatemala reeds in Januari j.l. in een witboek.

Althans heette het dat de nabuurlanden, "een staat in het Noorden", Kardinaal Spellman en een stel emigranten een complot zouden smeden om het land binnen te vallen. Hierop is toen een aantal arrestaties gevolgd, benevens de uitwijzing van enige Amerikaanse journalisten en een missionaris, op grond van anti-communistische propaganda.

Inmiddels is de "koude oorlog" in dit gebied overgegaan in daadwerkelijke vijandelijkheden. Een korte, en niet al te hevige burgeroorlog eindigde met de val van president Guzman, c.s.

Het Guatemalaanse leger, dat men veel sterker en beter uitgerust achtte dan andere Midden-Amerikaanse legers, bood kennelijk geen serieuze weerstand. Het werd dan ook tevoren als "nog niet communistisch" bestempeld.

Er is een militair bestuur gevormd, anti-communistisch volgens de meningen van het ogenblik, met de leider van de opstand, Col. Armas, als president. Hetgeen echter nog niet zeggen wil dat de rust in dit gebied is weergekeerd. De verdreven of uitgeweken machthebbers zouden zich al zeer slechte Latijns-Amerikanen betonen, als zij zich zonder meer bij hun nederlaag zouden neerleggen en niet zouden trachten binnenkort een soort contra-revolutie te ontketenen.

In de V.S. is van officiële zijde uiting gegeven aan tevredenheid over de ommekeer in Guatemala.

CONFIDENTIEEL

2. Engeland en de E.D.G.

Engeland maakt zich ernstig bezorgd over het uitstel van de totstandkoming van de E.D.G. De mening dat Frankrijk niet tot ratificatie zal overgaan, wint veld; groeperingen uit de Engelse oppositie partij (Labour) spreken zich bovendien herhaaldelijk uit tegen de West-Duitse herbewapening.

In regeringskringen acht men de tijd gekomen zich te beraden over een alternatief om uit de huidige impasse te geraken. Daarbij zou men de keuze hebben uit:

- a. Opneming van West-Duitsland in de Nato. Hiermede zou de gewenste herbewapening van West-Duitsland een feit worden, maar controle over dit leger zou tevens veel moeilijker uitvoerbaar zijn dan over Duitse troepen in E.D.G. verband. Het is zeer aannemelijk dat Frankrijk hierover een veto zou uitspreken.

CONFIDENTIEEL

- b. Vervanging van Frankrijk in de E.D.G. door Gr. Brittannie. Dit zou op felle tegenstand stuiten van de Labour-party; maar indien deze tegenstand overwonnen zou kunnen worden, zou deze integratie gemakkelijk tot stand kunnen komen, door nationale korpsen tot een Europees leger te formeren, in stede van het vormen van korpsen, bestaande uit divisies van verschillende nationaliteiten, zoals nu in ontwerp het geval is. Indien dan tevens het zelfstandige Franse leger in de Nato geïntegreerd blijft, zou, volgens de Britse opinie, de Duitse herbewapening zonder bezwaar tot stand kunnen komen.
 - c. In navolging van het in Japan toegepaste systeem, zouden politie eenheden georganiseerd kunnen worden in een kleine, gewapende strijdmacht. In de Amerikaanse en Britse zônes, eventueel ook in de Franse zône, zouden eenheden van de grenspolitie, evenals de nu geuniformeerde, maar ongewapende werk- en veiligheidsorganisaties op een dergelijke wijze gereorganiseerd kunnen worden. Dit zou betrekkelijk weinig politieke problemen ten gevolge hebben, maar het bezwaar is, dat de herbewapening slechts op kleine schaal zou kunnen plaats vinden en weinig gewicht in de schaal leggen tegenover de Sovjet-Russische bedreiging.
 - d. Oprichting van een soort Vreemdelingenlegioen, bestaande uit vrijwilligers en georganiseerd door de Ver. Staten met hulp van Gr. Brittannie en medewerking van Bonn. Hieraan zouden echter, naar men aanneemt, teveel praktische bezwaren verbonden zijn.
 - e. Een laatste mogelijkheid zou dan nog zijn de hereniging en neutralisatie van geheel Duitsland, hetgeen in Duitsland zelf wellicht een dankbaar gehoor zou vinden, maar hetgeen voor het Westen vergaande en desastreuze gevolgen zou hebben.
Handhaving van de geallieerde troepen in West-Duitsland zou dan niet mogelijk zijn en de gehele Nato-structuur zou er door op losse schroeven kunnen komen te staan.
3. Het bezoek van Attlee aan China.

Het aangekondigde bezoek van Attlee met zeven andere leden van de Labour-party aan communistisch China heeft alom, maar vooral in Amerika, felle reacties teweeg gebracht. Echter niet in het V.K. zelf.

De Amerikanen begrijpen deze verzoenende houding niet t.a.v. een "rode" mogendheid die zo openlijk agressie pleegde en de Amerikanen zware verliezen (140.000 man) in KOREA berokkende.

-- Deze --

CONFIDENTIEEL

Deze reis heeft geen officiële toestemming of zelfs instemming van het Britse parlement. Van die zijde is er reeds op gewezen, dat Attlee, en met hem de fanatieke Bevan, geheel op eigen gezag handelen.

Attlee is een felle tegenstander van de Amerikaanse politiek in het Verre Oosten; hij verklaarde te geloven dat persoonlijk contact met China, dat kan bogen op duizenden jaren oude "beschaving", alleen voordeel brengen kan en een beter algemeen begrip tot gevolg zal hebben. Tot dusver schijnt deze vriendschap ietwat eenzijdig, daar het Chou En-lai is geweest die de laatste jaren bij herhaling een Brits voorstel tot uitwisseling van diplomatieke vertegenwoordigers (ambassades) heeft afgewezen. Eerst nu is er sprake van dat het in de nabije toekomst tot die uitwisseling zal komen.

CONFIDENTIEEL 4. Het Balkanpact en de NATO

Nu in het kader van het Balkanpact ook militaire besprekingen in een vergevorderd stadium zijn gekomen en wellicht in de nabije toekomst een definitieve militaire overeenkomst in het vooruitzicht is, werd onlangs van verschillende zijden gesuggerd dat de mogelijkheid zou bestaan van een toetreden van Zuid Slavië tot de Nato.

Tito heeft zich over deze aangelegenheid na zijn bezoek aan Turkije slechts in vage termen uitgelaten, maar de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Popovic, heeft pertinent ontkend dat Zuid Slavië enig verbond met de Nato zelfs maar zou overwegen.

Het is duidelijk dat een dergelijke toenadering op felle tegenstand van Italië zou stuiten, zolang het geschilpunt betreffende Triëst nog niet geregeld is; ook de Westerse mogendheden zouden om dezelfde reden Zuid Slavië niet in die richting willen beïnvloeden.

Naar men in geallieerde kringen gelooft, zou bovendien een zelfstandige politiek van Zuid Slavië een voor Moskou ongunstige psychologische uitwerking kunnen hebben op de naburige Sovjet-Satellieten. Aan de andere kant zou een alliantie Balkanpact-Nato een grote moeilijkheid uit de weg kunnen ruimen, n.l. de onderlinge verhoudingen in het Balkanpact en die van de leden Griekenland en Turkije t.o.v. de Nato.

Nauwere mil.samenwerking tussen de Balkanpact-leden kan n.l. niet ten volle tot haar recht komen, omdat Griekenland en Turkije bezwaarlijk Nato gegevens aan Zuid Slavië kunnen verstrekken en daarentegen wel alle inlichtingen van Zuid Slavië zouden willen ontvangen. Zuid Slavië is op zijn beurt wellicht bevreesd, dat enkele van zijn geheime gegevens in Italië bekend zou worden.

Hoe nauw verbonden de Balkanpactleden dan ook

- met -

CONFIDENTIEEL

met elkaar zouden zijn en hoe goed ook de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende Generale Staven, een zekere terughoudendheid, c.q. wantrouwen zal steeds blijven bestaan, hetgeen voor het uiteindelijk resultaat niet bevorderlijk kan zijn.

Een andere mogelijkheid werd o.a. tijdens het bezoek van de Turkse premier Menderes aan de Ver. Staten besproken, n.l. het Balkanpact alleen militair aan de Nato te binden, waardoor Zuid Slavië, zonder tot de Nato toe te treden, toch in de West-Europese defensie ingeschakeld zou kunnen worden. Zuid Slavië zou dan in een soortgelijke positie komen te verkeren als West-Duitsland in de E.D.G.

Een formeel voorstel dienaangaande kan men echter niet verwachten voordat de problemen Triëst en E.D.G. zich verder ontwikkeld hebben.

CONFIDENTIEEL5. Noord-Afrika

Frans Marokko: Na de recente Franse verliezen in Indo-China, niet in het minst het verlies aan prestige, verdient de toestand in Frans Marokko de bijzondere aandacht. Grote moeilijkheden voor de Fransen, maar misschien ook voor de Amerikanen zijn hier in de toekomst vrijwel onvermijdelijk.

De Amerikanen hebben grote kapitalen besteed aan het inrichten van strategische luchtbases, welke mede voor de verdediging van West-Europa van vitaal belang zijn.

Nouasseur is een enorme opslagplaats en voorziet alle bases, van Frankrijk tot Pakistan, van materieel.

Sidi Slimane en Beuguérir zijn bases voor zware bommenwerpers, Boulhout voor jagers.

De onrust onder de Marokkaanse bevolking is groeiende en de Fransen hebben moeite om de toestand onder controle te houden.

Aanslagen zijn er aan de orde van de dag en hoewel er formeel geen communistische partij bestaat, worden de nationalistische stromingen toch door communisten zoveel mogelijk aangewakkerd. Een tweede Indo-China zal Marokko niet worden, daar geen communistische legers de grenzen bedreigen, maar recente gebeurtenissen, zoals talloze moorden, een treinontsporing, het ontdekken van wapendepôts en vooral ook de groeiende passieve weerstand tegen de nieuwe Sultan en Franse verordeningen wijzen er op dat ieder ogenblik een uitgebreide opstand kan uitbreken. Wat de gevolgen t.a.v. de bases kunnen zijn is niet te voorzien. Deze zijn "de jure" n.l. Frans en worden ook door Franse troepen bewaakt. Op ieder vliegveld zijn Franse douanes gestationneerd, die op alle Amerikaanse militaire materialen, hoewel ook

.. 50 ..
ZEER GEHEIM

CONFIDENTIEEL

bestemd voor de verdediging van Frankrijk invoerrechten heffen. Het aantal vliegtuigen dat van deze bases mag opereren is zelfs aan beperkingen gebonden, evenals het Amerikaanse personeel. De Fransen menen n.l. dat de bevolking vooral niet de indruk mag krijgen dat de Fransen niet alleen baas in huis zouden zijn.

Niet alleen over de gevolgen van een opstand maken de Amerikanen zich bezorgd. Zij houden nu ook nog rekening met de mogelijkheid dat Frankrijk zich "neutraal" verklaart, na eventueel gedwongen te worden uit Indo-China terug te trekken en af te zien van deelname aan een Europees leger. In dat geval zou Frankrijk moeten trachten een middenweg te kiezen tussen Amerika en de Sovjet Unie en men zou dan wellicht van Amerika eisen zich uit Marokko terug te trekken.

ZEER GEHEIM

IV

MILITAIR - ECONOMISCHE ONTWIKKELING.

ZEER GEHEIM

1. Eind Maart heeft de COMECON (de Raad voor Wederzijdse Economische Hulp) gedurende twee dagen te Moskou vergaderd. Gezien de korte duur van de conferentie en het gewicht van de besproken onderwerpen is het waarschijnlijk, dat de vertegenwoordigers van de satellietlanden geen andere taak hadden dan de directieven van Moskou goedkeuren.

De vermoedelijk voornaamste agendapunten waren:

- a. coördinatie van de tengevolge van de Nieuwe Economische Politiek gewijzigde plannen, alsmede coördinatie van de interregionale oost-blok handel;
- b. bepaling van de omvang en de te volgen tactiek in de West-Oost handel.

Hoewel van het besprokene officieel niets is gepubliceerd, mag men aannemen dat Moskou een poging heeft gedaan om de eenheid van lijn en actie, voorzover deze na de invoering van de Nieuwe Economische Politiek heeft ontbroken, te herstellen.

In verband hiermee mag de aandacht gevestigd worden op de coördinatie van de vijfjarenplannen.

Na voortdurende geruchten is deze coördinatie thans min of meer officieel bevestigd door de Hongaarse Minister President RAKOSI in een redevoering gehouden op 24 Mei j.l.

Het is mogelijk, doch niet zeker, dat deze coördinatie gepaard zal gaan met versterkte economische integratie en dat dus de economieën van de verschillende satellietlanden na 1955 sterker geïntegreerd zullen worden.

Dit is van belang o.m. om de volgende redenen:

- a. door een goed geleide integratie kan het productie vermogen van de nationale economieën sterk opgevoerd worden;
- b. integratie als hier bedoeld impliceert dat Moskou een zeersterke politieke greep op de satellietlanden heeft en er op rekent deze voorlopig te kunnen handhaven.

2. Sinds begin 1954 maken meerdere bronnen melding van opheffing, resp. reorganisatie van de z.g. "Gemengde Maatschappijen" in de Satellietlanden.

De Sovjet Unie zou haar aandelen in sommige maatschappijen willen verkopen aan de regeringen van de satellietlanden en zijn technisch-economische experts uit deze landen terug willen trekken.

-- Hoewel --

ZEER GEHEIM

- 40 -

ZEER GEHEIM

Hoewel de verschillende bronnen niet eenstemmig zijn in hun rapportage en deze ontwikkeling mitsdien niet geheel duidelijk is, mogen de volgende voorlopige conclusies getrokken worden.

- 2.1 Met name in Roemenië schijnen zich in de organisatie van het Sovjet Russisch economisch controle apparaat enkele wijzigingen te voltrekken.
Economische controle en -beheer schijnen naar een hoger niveau verplaatst te zijn. (van Sovrom naar Ministerie). Bij deze reorganisatie zijn vermoedelijk een aantal technisch-economische experts vrijgekomen; het ligt voor de hand dat deze naar de S.U. gerepatrieerd zijn, resp. worden.
- 2.2 De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de Russen hun aandeel in sommige Sovroms willen verkopen, resp. dat sommige Sovroms opgeheven zijn. Dit laatste is het geval met de Sovrom "Insurance".
- 2.3 Of en in hoeverre de S.U. in de andere Satellietlanden ook een dergelijke politiek volgt, is niet duidelijk.
- 2.4 Het bovenstaande wil overigens niet zeggen dat de Sovjets hun claim op de Roemeense Economie opheffen; men mag eerder spreken van een verschuiving resp. rationalisatie van de controle, dan opheffing van de controle.
- 2.5 Als motieven, die bij de Russen voorgezeten kunnen hebben mogen genoemd worden:
 - a. de S.U. heeft zijn experts thans zelf hard nodig; volgens een bron gaat het hier om ± 15.000 man;
 - b. de Russische experts zijn in de Satellietlanden bijzonder impopulair;
 - c. met behoud van de Sovjet controle krijgen de Satellietlanden schijnbaar een grotere economische zelfstandigheid; dit kan psychologisch een gunstig effect hebben.
3. De SOVJET UNIE en alle satellietlanden (Oost-Duitsland vormt een uitzondering) hebben hun begrotingen gepubliceerd.
Voor wat betreft de Sovjet Unie geschiedde dit enkele maanden vroeger dan vorig jaar, maar toch nog later dan normaal.
 - A. De begroting van de SOVJET UNIE
De begroting van de Sovjet Unie 1954 is nog minder zeggend dan die van het vorig jaar; het bescheiden cijfermateriaal leent zich moeilijk tot duidelijke conclusies.

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 41 -

ZEER GEHEIM

<u>Inkomsten</u>	1952		1953		1954	
Omzetbelasting	260.700	51,1	240.400	44,2	234.400	40,9
Winstbelasting	58.400	11,7u	80.600	14,8	92.800	16,2
Directe belast.	47.400	9,3	46.100	8,5	45.700	8,0
Staatsleningen	36.300	7,3u	16.700	3,1	16.400	2,9
Niet nader gespec.	97.200	18,9	159.500	29,4	183.200	32,0
	<u>509.900</u>	<u>100,0a</u>	<u>543.300</u>	<u>100,0</u>	<u>572.500</u>	<u>100,0</u>
 <u>Uitgaven</u>						
Nationale Econom.	178.800	38,9u	192.500	36,3	216.300	38,4
Soc. en Cult. D.	127.800	27,8u	129.800	24,5	141.300	25,1
Verdediging	113.800	23,9	110.200	20,8	100.300	17,8
Administratie	14.400	3,0	14.300	2,7	14.300)	18,6
Niet nader gespec.	43.500	9,1	83.700	15,8	90.600)	.
	<u>476.900</u>	<u>100,0a</u>	<u>530.500</u>	<u>100,0</u>	<u>562.800</u>	<u>100,0</u>

- a. De inkomsten zijn "normaal", behalve de sluitpost "niet nader gespecificeerd", die 32% van de totale inkomsten vormt en een bedrag belooft van 183 milliard roebel.

Dit bedrag moet, voor zover te beoordelen, voor een groot deel komen uit geldschepping.

De belastingen vallen niet uit de toon vergeleken met de bedragen van het vorig jaar.

De vermindering van de omzetbelasting is een gevolg van de prijsdaling van consumptiegoederen.

- b. De uitgaven voor de "Nationale Economie" zijn zowel nominaal als procentueel hoger dan vorig jaar, n.l. 216.300 miljoen roebel (38,4%) en 192.500 miljoen roebel (36,3%).

Tot de "Nationale Economie" behoren de volgende posten:

Industrie, Landbouw, en Bosbouw, Transport en Verbindingen, Handel en een ongespecificeerde post.

Van vroeger jaren is bekend dat ongeveer 10% van de post "Nationale Economie" ongespecificeerd bleef.

Het is niet duidelijk of zulks dit jaar weer het geval is, en zo ja, hoe deze fondsen besteed worden.

- Ook -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

- 42 -

ZEER GEHEIM

Ook van de "Sociale en Culturele Diensten" mag men met enige procenten ongespecificeerd rekenen. Een gedeelte hiervan is zeer waarschijnlijk bestemd voor wat Moskou noemt "ontwikkeling van de wetenschap" en wat vermoedelijk research op het gebied van preventieve geneeskunde, bescherming van de arbeid e.d. betekent.

Een rest echter blijft onverklaarbaar, evenals het niet gespecificeerde gedeelte van "Nationale Economie".

De defensie-uitgaven zijn dit jaar lager begroot dan vorig jaar, resp. 100.300 miljoen roebel (17,8%) en 110.200 miljoen roebel (20,8%).

Het wordt echter algemeen betwijfeld of deze bedragen de actuele defensie-inspanning weergeven. Want naast de onverklaarbare resten van de posten "Nationale Economie" en "Sociale en Culturele Diensten" staat de niet nader gespecificeerde sluitpost van + 90 milliard roebel, die ruim 16% van alle uitgaven vertegenwoordigt.

Een gedeelte van deze post is waarschijnlijk bestemd voor de administratie en de geheime politie; een groot gedeelte echter kan niet thuis gebracht worden.

totale

Indien men al de niet nader gespecificeerde en moeilijk te verklaren uitgaven bijeen telt, komt men tot een onverklaarbare rest van naar schatting 50 milliard roebel.

Deze 50 milliard kunnen, althans gedeeltelijk, besteed worden voor defensie-doeleinden. Zo wordt verondersteld, dat de productie van atoomwapens, de bouw van wapenfabrieken en de research en ontwikkeling van onconventionele wapens hieruit gefinancierd worden.

Zelfs het voor de defensie opgevoerde bedrag van ruim 100 milliard roebel geeft geen zuiver beeld. In de eerste plaats dient men rekening te houden met de prijsverlagingen van vorig jaar, die vermoedelijk ook op sommige militaire goederen betrekking hadden, en ten tweede behoeven de strijdkrachten op vele goederen geen onzetsbelasting te betalen, waardoor een "defensieroebel" dus een grotere koopkracht heeft dan een "gewone roebel".

B. De Begrotingen van de Satellietlanden.

Deze begrotingen zijn geheel opgezet naar Russisch voorbeeld en zijn mitsdien even weinig doorzichtig.

Twee gegevens zijn van belang:

- a. de zichtbare defensie-uitgaven belopen in het algemeen ongeveer 10% van de totale uitgaven;

- b -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

b. sterker nog dan die van de Sovjet Unie weerspiegelen ook deze begrotingen de Nieuwe Koers. Zij voorzien in opvoering van de levensstandaard, opvoering van de agrarische productie en uitbreiding van de sociale voorzieningen. Vooral de Roemeense begroting voorziet in een tamelijk grote vermindering van de defensie- en defensieproductie-inspanning.

4. Uit publicaties in de Sovjet Pers en uit recente redevoeringen van de Sovjet leiders kan men met enige voorzichtigheid concluderen dat de Nieuwe Economische Politiek thans definitief bepaald is.

Het doel blijft verhoging van de levensstandaard. Deze verhoging echter zal tot stand moeten komen door opvoering van productie en productiviteit, en bepaald niet mogen gaan ten koste van de zware industrie.

De nieuwe concessies, vorig jaar aan de landbouw gedaan, blijven binnen nauw omschreven grenzen en zullen het beginsel van uiteindelijke collectivisatie niet aantasten.

Met name in Kazakstan zal, naar verwacht wordt, door Khrushchev een consequente sovjetisatie-politiek gevoerd worden.

Aan de ene kant wordt de druk op de boeren iets verlicht, aan de andere kant echter blijft het regiem de sovjetisatie bevorderen.

Naarmate de gesovjetiseerde sector groter wordt en het aandeel van de collectieve boerderijen kleiner, vermindert de macht, die de collectieve boeren thans nog hebben.

Inmiddels vertoont de ontwikkeling in de Satellietlanden een enigszins ander beeld. De economische crisis waarin de satellieteconomieën vorige herfst verkeerden was bijzonder ernstig; de productie was zeer gestagneerd en de onrust onder de arbeidende bevolking groot.

Met name in Hongarije, Roemenië en Tsjecho-Slowakije ligt de nadruk daarom nog steeds op verhoging van de levensstandaard.

Zo verklaarde Rakosi in zijn meer genoemde redevoering dat het komende vijfjarenplan in het teken van de "Levensstandaard" zal staan.

Ook de Roemeense begroting en de Tsjecho-Slowakse agrarische politiek wijzen in deze richting.

5. In het kader van de politiek van verhoging van de levensstandaard mag men ook de onlangs in de Sovjet Unie, Polen, Tsjecho-Slowakije en Bulgarije aangekondigde prijsverlagingen zien.

De prijsverlagingen betroffen levensmiddelen en duurzame gebruiksartikelen en varieerden van 5-25 %. In het algemeen waren de verlagingen het geringst voor levensmiddelen en het grootst voor

- duurzame -

ZEER GEHEIM

- 44 -

ZEER GEHEIM

duurzame gebruiksartikelen.

Er is geen enkel gegeven dat er op duidt dat deze prijsverlagingen mogelijk zijn gemaakt door een verhoogde productie.

Integendeel, voor zover te beoordelen heeft de politiek van omschakeling naar een grotere productie van consumptiegoederen, die nu ongeveer negen maanden geleden werd aangekondigd, tot op heden teleurstellende resultaten afgeleverd.

6. Er zijn overigens nog meer tekenen die er op wijzen dat de verschillende satellietlanden de crisis van vorige herfst nog niet te boven zijn.

OOST-DUISSLAND, TSJECHO-SLOWAKIJE en HONGARIJE hebben te kampen met moeilijkheden voortvloeiende uit de economische herorientatie, met grondstoffentekorten, en speciaal OOST-DUISSLAND, met verkapte herstelbetalingen.

Tengevolge van de economische herorientatie komt in OOST-DUISSLAND en TSJECHO-SLOWAKIJE frictie-werkeloosheid voor, terwijl de DUITSE en HONGAARSE ijzer- en staalindustrie te kampen zou hebben met grondstoffentekorten, resp. grondstoffen van minderwaardige kwaliteit moeten verwerken.

Dit zou in het bijzonder het ijzererts van Krivoi Rog betreffen.

Hierbij dient echter opgemerkt te worden, dat de Krivoi Rog ertsen in het algemeen van goede kwaliteit zijn, zodat enige reserve ten aanzien van deze berichten niet geheel misplaatst is.

7. Ondanks Nieuwe Economische Politiek en crisisverschijnselen zijn er geen tekenen die er op wijzen, dat de ontwikkeling en productie van de wapen- en munitie-industrie in de verschillende satellietlanden vertraagd wordt.

In de eerst komende zes maanden zouden 108 nieuwe Uraniummijnen geopend moeten worden in OOST-DUISSLAND en TSJECHO-SLOWAKIJE.

Een gemengd Russisch-Roemeense geologische commissie zou rijke uraniumlagen ontdekt hebben in het gebied ten zuiden van FAGARAS in centraal Roemenië ten Noord-Westen van Ploesti.

Nieuwe gegevens bevestigen dat in HONGARIJE vooral de munitie- en springstofindustrie relatief sterk ontwikkeld is.

Dit is in overeenstemming met de ontwikkeling van de chemische industrie, op welk gebied HONGARIJE nauw samenwerkt met TSJECHO-SLOWAKIJE en ROEMENIË.

Van TSJECHO-SLOWAKIJE is wederom bevestigd dat dit land geschut, tanks en vliegtuigen produceert. De Mig 15 wordt vermoedelijk in serie geproduceerd; export vindt plaats naar andere satellietlanden.

De OOST-DUITSE wapenindustrie heeft gedurende verslagperiode van Noord Korea geleverd; terwijl wapens

- het -

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

het plan bestaat eveneens de VIETMIEN van wapens en transportmiddelen te voorzien.

Volgens BIERUT is POLEN voorwat betreft de wapenproductie geheel zelf sufficient. In verband hiermee staat de invoer van werktuigmachines voor de wapenindustrie uit de Sovjet Unie.

Met behulp van materiaal geleverd door de Sovjet Unie en van ROEMEENSE experts wordt in CHINA de oliewinning en- verwerking aanzienlijk uitgebreid.

Tenslotte spreken sommige berichten van uraniummijnbouw en atoomindustrie in de Chinese TIAN SHAN bergen.

8. Gedurende verslagperiode heeft de SOVJET UNIE weer grote hoeveelheden goud en zilver op de West-Europese markten aangeboden. Parallel hieraan liep een onverminderde propaganda voor uitbreiding van de Oost-West handel.

Overigens deden zich t.o.v. de West-Oost handlen geen nieuwe ontwikkelingen voor. Het standpunt van de U.S.A. (Stassen) en van West-Europa (Engeland en Frankrijk) is bekend. (Zie PIR 1954 I).

Nogmaals mag opgemerkt worden dat de uitbreiding van de West-Oost handel door de Sovjets als een politiek en propagandamiddel wordt gebruikt. Het doel is en blijft o.m. een wig te drijven tussen de USA en West-Europa door West-Europa van de vredelievende bedoelingen der Sovjets te overtuigen.

9. Vermoedelijk als reactie op de militaire hulp van de USA aan Pakistan, vindt versterkte economische penetratie van de Sovjet Unie in AFGHANISTAN plaats.

Tussen beide landen bestaat een handelsverdrag in het kader waarvan de S.U. graansilo's, olieopslagplaatsen en een oliepijpleiding in AFGHANISTAN bouwt.

De oliepijpleiding is van betrekkelijk geringe capaciteit, (ca. 136.000 ton per jaar) en verbindt Termez in Uzbekistan met Hëzar-i-Shärf in AFGHANISTAN. (\pm 100 km.)

V

CONTRA - INLICHTINGEN

CONFIDEN-
TIEEL

1. Veranderingen in de toestand m.b.t. de invendige veiligheid in Nederland.

A. Burgerlijke Veiligheid.

1.1 C.P.N.

De stembusresultaten van de op 21 April j.l. gehouden Statenverkiezingen geven voor de CPN een zeer lichte teruggang te zien van 5,39% naar 5,32%.

Daarmede heeft zich de sedert 1948 begonnen achteruitgang van het communistische stemmenaantal nog wel voortgezet, maar in verhouding is zij belangrijk kleiner dan bij voorafgaande verkiezingen. Dit kan dan als het enige resultaat aangehaald worden van het dringende beroep op de partij dat Paul de Groot deed vóór de verkiezingen:

"Wij mogen geen stap terug".

Op 23 Mei besprak Paul de Groot op een zitting van het Partijbestuur de resultaten van de verkiezingen en noemde deze "in het raam van nationale en internationale omstandigheden als in het geheel niet ongunstig" en "een goed uitgangspunt voor vooruitgang in de naaste toekomst".

Zijn rede bevatte voorts een algemene aanwijzing voor de gedragslijn in de partijpolitiek van de CPN voor de naaste toekomst. Als het belangrijkste moet hierbij worden genoemd de aangekondigde politieke agitatie voor verandering in de buitenlandse politiek van Nederland met als direct doel "herstel van de nationale zelfstandigheid".

Als exponenten van deze agitatie werden aangekondigd de strijd:

- voor aanvaarding van het Sovjet-Russische Collectieve veiligheidsplan;
- tegen de herbewapening van West-Duitsland;
- tegen de Europese Defensie Gemeenschap;
- tegen de Amerikaanse luchtbases in Nederland;
- voor verbod van stoomwapens;
- voor vermindering van de bewapening in het algemeen
- voor vermindering van de dienstdtijd tot achttien maanden.

De directe strijd voor de nationale zelfstandigheid zal op het binnenlandse front gevoerd moeten worden tegen "de bevoorrechtiging van in Nederland gevestigde Amerikaanse industrieën boven de Nederlandse", tegen de concurrentie van die bedrijven op de eigen afzetgebieden, tegen de West-Duitse concurrentie op het gebied van handel en transport, kortom tegen de "Amerikaanse economische overheersing".

De CPN heeft steeds getracht een zo groot mogelijke massa in Nederland tot actie tegen het Westelijk blok te bewegen. De in het verleden gebruikte

- termen -

ZEER GEHEIM

- 47 -

CONFIDENTIEEL

termen, zoals "Herlevend Nazi-dom" en "de Amerikaanse bacteriologische oorlogvoering" zijn niet alleen tot op de draad verbeten, doch zij hebben weinig weerklank gevonden onder alle lagen van de bevolking.

Het nieuwe thema van agitatie: "de Amerikaanse (en West-Duitse) economische overheersing" is een poging om het actie-front te verbreden onder alle bevolkingsgroepen, die onder deze "overheersing" te lijden hebben.

Binnen het kader van deze frontverbreding valt ook de niet aflatende agitatie tegen de leiding van de P.v.d. A., onder de leuze: "Eenheid tegen Rome", met het doel de grote massa van de P. v.d. A. voor zich te winnen. Het scherpe verwijt aan het adres van de P. v.d. A. leiders, dat zij weinig krachtig gereageerd hebben op het mandement der Bisschoppen is hier een voorbeeld van.

Opvallend moet het overigens genoemd worden, dat de inhoud van Paul de Groot's rede in de hoofdpunten en in volgorde van behandeling een duidelijke overeenkomst vertoont met de inhoud van een drietal documenten die de Franse Communistische Partij op 21 April in het partijblad "l'Humanité" publiceerde als discussie-materiaal voor het dertiende congres van de partij. Dit feit zou als een nieuw bewijs kunnen dienen dat de P.C.F. nog steeds de leiding heeft bij het verstrekken van politieke richtlijnen aan de in West-Europa niet rechtsstreeks bij de Cominform aangesloten nationale communistische partijen.

Inmiddels kan de rede van Paul de Groot als een gemakkelijke wegwijzer dienen bij het bestuderen van de politieke agitatie der CPN voor de toekomst. De recente publicaties in de Waarheid wijzen reeds op het begin van deze actie.

1.2 Algemeen Nederlands Jeugd Verbond

Terwijl de hogere leiding van het ANJV zich in de afgelopen drie maanden heeft bezig gehouden met het organiseren van de nationale zomerkampen en zich heeft moeten voorbereiden op toekomstige internationale verplichtingen (Internationale Conferentie over de rechten van de plattelands jeugd) kan niet worden gesproken van veel activiteit van de leden.

Van het bestaande zomeragitatie-programma:
- herstel van de 5e Mei als nationale feestdag;
- tegen de vestiging van Amerikaanse bases in Nederland, -- is tot op heden weinig terecht gekomen.

Deze reeds lang bestaande lusteloosheid tot verrichten van het eigenlijke politieke werk heeft het ANJV-bestuur trachten op te vangen door tegevoet te komen aan het bij zijn leden bestaande grotere verlangen naar sport en amusement, mede

-- teneinde --

ZEER GEHEIM

CONFIDENTIEEL

teneinde het voortdurende ledenverlies zoveel mogelijk tegen te gaan. Na de terzake genomen besluiten op het ANJV-congres in Januari 1953 ziet het bestuur zich voortdurend geplaatst voor de moeilijkheid een compromis te vinden tussen het stimuleren van het clubleven binnen het ANJV en van de te verrichten politieke taak. De feiten leren, dat het verbond in het eerste opzicht beter geslaagd is; sedert genoemde datum zijn ongeveer een 35-tal van dergelijke amusements- en sportclubs opgericht. Voor een goed begrip van de activiteit van het ANJV op het gebied van clubvorming zij opgemerkt, dat e.e.a. niet opgezet is als een soort "infiltratie" in niet-communistische verenigingen, maar als attractie in eigen kring en voor nieuwe leden. In het internationale vlak dienen de sportuitwisseling-programma's ter ondersteuning van de door Moskou gepropageerde "vreedzame co-existentie"; de opmerkelijke successen van de sport "amateurs" van achter het IJzeren Gordijn vormen hierbij dankbaar propagandamateriaal voor "de gunstige omstandigheden waarin de jeugd in deze landen zich aan de sport kan wijden".

Er is in de communistische pers opvallend weinig aandacht besteed aan de op 18 en 19 Mei j.l. te Berlijn gehouden Europese Jeugdconferentie tegen de E.D.G.

Waarschijnlijk is een en ander te wijten aan het feit dat deelname aan deze conferentie op "brede basis" werd gesteld en zodoende ook niet-communisten ter vergadering genodigd waren. Men heeft er derhalve de voorkeur aangegeven de communistische organisatie van deze conferentie zoveel mogelijk te verdoezelen.

In een ANJV-Hoofdbestuurvergadering zijn de op deze conferentie ontvangen richtlijnen nader bestudeerd en uitgewerkt. Naast het reeds genoemde zomerprogramma werden besproken:

- maatregelen van de Nederlandse regering i.v.m. verkorting van de dienstplicht;
- de herfstmanoeuvres 1954 in West-Duitsland;
- taak van de militaire werkers i.v.m. de nieuwe richtlijnen.

Het Executief Comité van de World Federation of Democratic Youth heeft na de conferentie van 18 en 19 Mei een schrijven gericht aan de nationale communistische jeugdorganisaties waarin onder meer nadrukkelijk wordt gewezen op het belang van het onderhouden van contact met niet-communistische organisaties en personen, die de "anti-EDG" - en "anti-Duitse herbewapening" gedachte zijn toegegaan.

Een van de stokpaardjes van het ANJV, de dienstplichtige Johan van Biemen, het "slachtoffer van de EDG", werd, toen hij op 14 Mei j.l.

- voorwaardelijk -

CONFIDENTIEEL

voorwaardelijk in vrijheid was gesteld, enige dagen daarna officieel verwelkomd in "Krasnapolsky" te Amsterdam door vertegenwoordigers van geheel communistisch Nederland.

1.3 Het Vredesoffensief

Ook in de afgelopen maanden bleef de strijd tegen de EDG het voornaamste punt van actie van de internationale- en nationale vredesbewegingen. Internationaal wordt thans van communistische zijde bijzonder veel geschermd met het door Molotov op de conferentie te Berlijn ingediende voorstel voor een collectief Europees veiligheidspact als bruikbaar alternatief voor de EDG. Van de zijde van de Wereldvredesraad zijn geen nieuwe richtlijnen voor de strijd tegen de EDG verstrekt.

Op de waarschijnlijk in verband met de conferentie te Genève - bijzondere zitting van de Wereldvredesraad van 24 tot 28 Mei te Berlijn beperkte de raad zich tot het verstrekken van zeer algemene richtlijnen; ook hier werd de strijd voor de nationale onafhankelijkheid gekoppeld aan die tegen de EDG.

De Nederlandse Vredesraad had de maand Mei als "Maand voor de strijd tegen de EDG" uitgeroepen. Als hoogtepunt van deze actie was voor 27 Mei (Hemelvaartsdag) een demonstratie tegen de West-Duitse herbewapening ontworpen, die in Amsterdam gehouden zou worden, doch door de burgemeester werd verboden. Teneinde het communistische karakter van deze actie te verbloemen, verschool de Nederlandse Vredesraad zich thans achter z.g. neutrale "27 Mei-comité's" die in diverse bedrijven werden opgericht om deze actie te steunen.

1.4 De Eenheids Vak Centrale

Op een zitting van het Uitvoerend Bureau van het Wereld Vak Verbond, die op 22 Maart j.l. te Wenen werd gehouden nam het bureau een resolutie aan, waarin men zich uitsprak voor het plan van een collectief veiligheidsverdrag voor Europa; tegelijkertijd werd besloten een conferentie van vakverenigingen en arbeiders uit alle landen van Europa te organiseren tegen de EDG met als hoofdonderwerp van discussie: "de rol en de taken der vakverenigingen om te komen tot vreedzame relaties tussen alle landen van Europa, tot werkelijke garantie voor veiligheid, tot vrede en tot verhoging van het levenspeil van de werkende bevolking der Europese Staten".

- Intern -

CONFIDENTIEEL

Intern besteedt de EVC veel aandacht aan de uitgifte van bedrijfscouranten, waaraan door het Wereldvakverbond grote waarde wordt gehecht. Dit werk is, gezien het vrij grote aantal nieuwe bedrijfsbladen verschenen in de 2e helft van 1953 tot op heden, het enige zichtbare resultaat van het ingrijpen van de CPN in de EVC.

In P.I.R. no. 2/53 werd reeds terzake bericht dat de CPN besloten had het politieke werk in de vakbeweging zelf ter hand te nemen en de EVC als voornaamste taak: "de strijd voor de belangen van de arbeidende massa", op te dragen. Het aantal kaderleden, aanwie de uitvoering van dit besluit zowel van CPN-zijde als van EVC-zijde kan worden opgedragen, is echter zo klein, dat van succes nauwelijks gesproken kan worden. Vooralsnog is de EVC derhalve druk doende haar bedrijfsorganisaties op te bouwen, te onderhouden en te scholen.

Het politieke werk van de CPN: infiltratie in de niet-communistische vakverenigingen, speciaal in het NVV, en het stimuleren van agitatie door ontevreden leden der Unie bonden in hun eigen kring, schijnt ook niet bijzonder vlot te verlopen.

B Activiteit gericht tegen de militaire organisatie

De enige direct tegen de militaire organisatie gerichte activiteit in deze verslagperiode, bestond uit een pamflettenactie naar aanleiding van de parade te Rotterdam op 30 April. Deze actie vormde het eerste openlijke optreden van de Onafhankelijke Contactcommissie voor Vredeswerk (OCV). Bij deze commissie, op initiatief van de Socialistische Unie gevormd, zijn verder aangesloten:

- de vredesbeweging "De derde weg";
- het Onafhankelijke Verbond van Bedrijfsorganisaties;
- de Federatie van Anarchisten in Nederland;
- Vredesgroep van het Genootschap der Vrienden (Quakers);
- Kerk en Vrede;
- de Algemene Nederlandse Vredesactie.

In Februari j.l. stelde de commissie zich op het standpunt, dat geweld als middel tot oplossing van internationale geschillen verwerpelijk is en daar van militaire verdragen geen veiligheid te verwachten is, men zich moet keren tegen de EDG.

Zoals reeds uit de bij de commissie aangesloten organisaties blijkt, is hier sprake van een poging om het niet-communistische vredeswerk van een aantal verenigingen te bundelen.

ZEER GEHEIM

- 51 -

CONFIDENTIEEL

Veel succes kan van deze wel zeer heterogene samenstelling niet verwacht worden.

Gaf de rede van Paul de Groot, waarover in het hoofdstuk Burgerlijke Veiligheid sprake was, duidelijke aanwijzingen voor de te verwachten politieke agitatie van de CFN in het algemeen, diens rede in de Tweede Kamer als antwoord op de Defensienota bevat alle punten waarop de actie van de communisten tegen het militaire apparaat in de toekomst gebaseerd zal zijn:

1. terugkeer naar het peil der lasten en naar het defensiebeeld van voor 1951;
2. verkorting van de dienstdtijd tot 12 maanden voor het gros van de troep, als gevolg van de beëindiging van het verzwaarde defensieprogramma;
3. geen uitbreiding of verlenging van de herhalingsoefeningen gekoppeld aan de verkorting van de dienstdtijd tot 18 maanden;
4. opheffing van de beperking der Zondags- en feestdagenverloven;
5. afschaffing van de z.g. realistische oefeningen;
6. het in overeenstemming brengen van de discipline met de menselijke waardigheid van de militair; geen Pruisische drill;
7. stopzetting van de militaire propaganda via pers en radio en geen propaganda meer voor de militaire werving op scholen;
8. uitbreiding van vrijstelling tot vakarbeiders, vooral bouwvakarbeiders en technische kaders.

"De Waarheid" is reeds begonnen aan deze punten aandacht te schenken, v.w.b. het gestelde in punt 6 kan uit de inhoud van enige artikelen worden opgemaakt dat men zich bedient van correspondenten in de troep.

Voor de naaste toekomst kan activiteit worden verwacht tegen de komende herfstmanoeuvres in Duitsland. Deze activiteit bleef vorig jaar achterwege, maar staat thans als agitatie-onderwerp op het programma van het ANJV terwijl ook Paul de Groot (vide pt 5) aan dit punt aandacht besteedde.

ZEER GEHEIM